

35.5

ÅRLIG

Redegørelse

1996

Forsvarsministeren

Indholdsfortegnelse

	Side
Forsvarsministerens forord	3
Kapitel 1, NATO i det tidligere Jugoslavien.....	5
Situationen ved årsskiftet.....	5
Opbygningen af implementeringsstyrken IFOR.....	6
Den Nordisk-Polske Brigade på plads.....	7
Minefaren.....	8
Valget den 14. september 1996.....	9
IFOR's mandat udløber	11
Kapitel 2, Østsamarbejdet	13
Det bilaterale samarbejde med de baltiske lande, Polen og Rusland	13
Det trilaterale dansk-tysk-polske samarbejde.....	16
BALTBAT	16
Østsamarbejde med lande uden for Østersøregionen.....	18
Perspektiver	19
Kapitel 3, FN udrykningsstyrke på dansk initiativ:	
Multinational UN Stand-By Forces	
High Readiness Brigade (SHIRBRIG)	21
FN's behov for en hurtig reaktionsevne	21
Oprettelse af styrkepulje i FN.....	22
Efterlysning af hurtig deployeringsstyrke.....	22
International arbejdsgruppe på dansk initiativ	23
Politisk enighed om at begynde.....	25
Operativ i 1999.....	25
Kapitel 4, Nye opgaver til forsvaret.....	26
Overtagelse og integration af istjenesten.....	26
Isvinteren	27
Maritim miljøovervågning og forureningsbekæmpelse.....	28
Miljøskebe	28
Forureningsbekæmpelse	28
Meldepligtssystem	28
Perspektiver	29
Kapitel 5, Året der gik	30
Tillæg	
1. Forsvarets økonomi.....	55
2. Vedtagne lovforslag i 1996.....	59
3. Folketingsbeslutninger i 1996.....	60
4. Forespørgsler i 1996.....	61
5. Spørgsmål til forsvarsministeren i 1996.....	62
6. Spørgsmål fra Forsvarsudvalget i 1996.....	68
Ordliste.....	75

Forsvarsministerens forord

Det er naturligvis de markante begivenheder og projekter inden for forsvaret, der tiltrækker sig størst opmærksomhed. Begivenheder, som også har sat sit præg på denne årlige redegørelse for 1996. De mere daglige og tilsyneladende rutinemæssige opgaver bør også fremhæves. En aktiv indsats i *hele* forsvaret er selve grundlaget for vores fortsatte internationale engagement. Samtlige personelgrupper og myndigheder er med til at opstille de veluddannede og effektive enheder, som gør Danmark i stand til at stille fredsbevarende styrker til rådighed for verdenssamfundet.

Langt over 10.000 danske soldater fra hæren, søværnet og flyvevåbnet har inden for en kort årrække deltaget i operationer uden for Danmarks grænser.

IFOR-styrken i Bosnien-Hercegovina gjorde en markant forskel for tusindvis af mennesker i 1996. Ingen forventede, at IFOR kunne skabe en varig fred. Det kan kun konfliktparterne. Til gengæld forhindrede IFOR – med et betydeligt dansk bidrag – terror, drab og ødelæggelser. En ny og lidt mindre styrke – SFOR – viderefører nu dette arbejde. Målet er en fortsat stabilisering, der giver parterne mulighed for at finde sammen.

Vores indsats har ikke været uden omkostninger. To danske soldater mistede livet i Bosnien i 1996. Forsvaret blev i 1996 også ramt af den

Forsvarsminister Hans Hækkerup.

Udgiver: Forsvarsministeriet
 Holmens Kanal 42, 1060 København K
 Tlf. 33 92 33 20.
 Oplag: 6000 eksemplarer, marts 1997.
 Tryk: J.H. Schultz Grafisk A/S.

Forsiden: Den tredje august 1996 havarerede et af forsvarets Gulfstream G-III fly på Færøerne. Orlogsprovst Claus Harms taler på Holmen ved modtagelsen af de omkomne.
 Foto: Forsvarskommandoen/Jørgen Kølbe.

tragiske flyulykke på Færøerne, hvor forsvarschef, admiral Hans Garde, hans hustru og 7 officerer og befalingsmænd omkom. Vi mistede nære og gode venner og højt respekterede kolleger. Æret være deres minde.

Det nye NATO er ved at tage form. Der blev taget en række vigtige skridt i 1996 – både med hensyn til den kommende optagelse af nye medlemmer og de nødvendige justeringer af blandt andet NATO's nuværende kommandostruktur. 1997 bliver et afgørende år for Alliancen. Åbningen af NATO er ikke vendt mod nogen, men vil blive en stabiliserende gevinst for alle.

Forsvarets samarbejde med partnerlandene voksede også i 1996. Resultaterne er begyndt at vise sig. De baltiske lande optræder mere og mere selvsikkert som aktive partnere – både i Bosnien-Hercegovina og i det hjemlige samarbejde. Det trilaterale samarbejde med Polen og Tyskland blev også udbygget i 1996. Forsvarets aktive samarbejde med partnerlandene i Øst – og herunder også med Rusland – er med til at sikre disse landes stabilisering og integration i de europæiske samarbejdsstrukturer. Målet er at undgå nye skillelinier i Europa og dermed sikre freden. Danmarks indsats er fortsat fokuseret især på Østersøregionen.

Forsvarsforliget fra 1995 udgør rammen for en fortsat positiv udvikling af forsvaret frem til 1999. I det forgangne år har vi videreført de aftalte tilpasninger, omstruktureringer og materielanskaffelser med henblik på at bevare og udvikle et moderne og fleksibelt forsvar. Også gennemførelsen af forsvarets nye hjemlige opgaver – istjeneste og forureningsbekæmpelse til havs – har krævet en betydelig indsats.

Forberedelserne til de kommende to års udredning i Forsvarskommissionen af 1997 og arbejdet i Udvalget vedrørende Forsvarets Materiel blev påbegyndt i 1996. Jeg ser frem til et konstruktivt samarbejde med positive resultater til følge.

1996 har været et krævende år for forsvaret. Udfordringerne bliver ikke mindre eller færre i 1997. Forsvaret er parat til at tage disse udfordringer op i et fortsat godt samarbejde med det øvrige samfund.

Hans Hækkerup
HANS HÆKKERUP

KAPITEL 1

NATO i det tidligere Jugoslavien**»Ikke fred – men fravær af krig«**

Dette var den amerikanske generalmajor William Lafayette Nashs afskedsord, da han i slutningen af november 1996 afgik som chef for Multinational Division North, hvortil Den Nordisk-Polske Brigade (NORDPOLBDE) hører. Citatet kan ses som en overskrift for den internationale NATO-ledede fredsstyrkes første år i Bosnien-Hercegovina.

Situationen ved årsskiftet

1996 indledtes med den fortsatte gennemførelse af den fredsaftale, som blev indgået i Dayton, Ohio, i slutningen af 1995 og underskrevet i Paris. Den internationale fredsstyrke var ved årets start på vej ind i Bosnien-Hercegovina for at adskille parterne og overvåge efterlevelsen af Dayton-aftalens militære bestemmelser.

Det viste sig hurtigt, at tilstedeværelsen af implementeringsstyrken (IFOR) var den rette forudsætning for parternes tilbagetrækning af styrker fra den tidligere frontlinie. Efter en del justeringer blev frontlinien til den linie, der opdeler Bosnien-Hercegovina i de to enheder: Føderationen Bosnien-Hercegovina og Republikken Srpska. De førhen stridende parter begyndte straks tilbagetrækningen, men det viste sig, at parterne ikke havde kapacitet til at kunne overholde Dayton-aftalens krav om tilbagetrækning inden 19. januar. I Sarajevo blev de bosniske serberes tilbagetrækning fra flere bydele udsat. Det skete ved en særaftale udvirket af Carl Bildt, den øverst ansvarlige for de civile aspekter af fredsaftalen. IFOR forlængede ved flere lejligheder de fastsatte frister for tilbagetrækning, fordi det ikke var uvilje men tekniske problemer, der forårsagede forsinkelserne.

Omkring midten af året var de stridende parter materiel og personel trukket tilbage til depotområder, der var godkendt af IFOR. Den første del af IFOR's militære opgave var dermed løst.

Det har været vanskeligt at opretholde princippet om bevægelsesfrihed i hele Bosnien-Hercegovina. IFOR har gjort en stor indsats for at løse problemer og afværge potentielle konflikter. De danske soldater har

*De danske soldater har modtaget mange roser fra IFOR's militære ledelse. Soldaterne har blandt andet overvåget separationszonen mellem parterne og ydet støtte til OSCE i forbindelse med valget i september måned.
Foto: FVR/Henrik Oppenhejm.*

i den forbindelse ydet en stor og professionel indsats og er adskillige gange blevet rosende omtalt af IFOR's militære ledelse.

Opbygningen af implementeringsstyrken IFOR

I en kæmpemæssig transportoperation rykkede IFOR ind i Bosnien-Hercegovina. Der blev anvendt mere end 2.000 flytransporter, 300 togtransporter, 30 skibstransporter og et utal af landevejstransporter for at flytte de mere end 50.000 soldater og deres materiel til bestemmelsesstederne i Bosnien-Hercegovina.

De danske soldater blev transporteret til Bosnien-Hercegovina med tog og ad landevejen. De store transportere gik til byen Slavonski Brod ved Sava-floden, der udgør grænsen mellem Kroatien og Bosnien-Hercegovina. Herfra kørte enhederne via en amerikansk udlagt pontonbro over floden til NORDPOLBDE ansvarsområde omkring byen Doboj. Her sluttede enhederne sig til den nordiske bataljon, der allerede var i Bosnien-Hercegovina. Den danske eskadron blev i den forbindelse en del af den danske bataljon.

Den Nordisk-Polske Brigade på plads

I midten af februar måned var NORDPOLBDE på plads i det nordøstlige Bosnien-Hercegovina med hovedkvarter i Doboj. Der var en del dramatik, da brigaden efter flere ugers frugtesløse forhandlinger med de bosnisk-serbiske myndigheder om leje af en egnet kaserne kørte til kasernen og forlangte adgang til den. Brigaden kunne derefter endelig oprette hovedkvarter i »North Pole Barracks«, bl.a. med hovedkvarterkompagniet fra Danmark.

Den Danske Bataljon oprettede to lejre. En i byen Krasevo og en i byen Sevarlije. Derudover oprettede bataljonen adskillige kontrolposter og signalstationer. Fra disse lejre udfører bataljonen en lang række overvågnings-, sikrings- og støtteopgaver. En litauisk deling indgik fra starten som en del af Den Danske Bataljon. Senere på året tilgik også en lettisk og en estisk deling, og i oktober måned afløstes delingerne af et litauisk kompagni, der blev det første udsendte kompagni af Den Baltiske Bataljon (BALTBAT – se også side 16).

Prins Joachim modtages af den amerikanske chef for IFOR-styrken, generaløjtnant William W. Crouch, ved hovedkvarteret i Sarajevo. I november besøgte prinsen også de danske soldater i Doboj-området. Foto: POLFOTO/Per Rasmussen.

NORDPOLBDE udførte i løbet af året et stort arbejde, bl.a. overvågning af separationszonen mellem parterne, eskortering af parternes tunge våben til godkendte depoter med efterfølgende overvågning af depoterne, overvågning af minerydning i området og støtte til såvel den internationale politistyrke (IPTF), de lokale myndigheder og senere til Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE) i forbindelse med valget i september måned.

Brigadens første chef, den danske brigadegeneral Finn Særmark-Thomsen, blev 29. juni afløst af den svenske brigadegeneral Jan Gunnar Bergström. I december overtog den norske brigadegeneral Gunnar Lundberg kommandoen over brigaden.

Minefaren

Det viste sig hurtigt, at de mange udlagte landminer udgør den største fare for både civilbefolkningen og soldaterne. Alle parter har lagt minefelter og enkelt-miner i meget stort antal. Det skønnes, at der er omkring 8.000 minefelter i Bosnien-Hercegovina, hvoraf mange ikke er afmærket. Ud af de omkring 5 millioner miner, som antages udlagt, ligger en stor del i NORDPOLBDE's område.

At minefaren er reel, viste sig allerede 23. januar, da en dansk Leopard kampvogn påkørte fire panserminer under en patrulje vest for Doboj. Ved ulykken demonstrerede Leopard kampvognen, at den yder en meget god beskyttelse af besætningen. En soldat kom lettere til skade. Kampvognen blev imidlertid så beskadiget, at den måtte udskiftes med en anden fra Danmark.

Desværre var denne mineulykke ikke den eneste, der ramte de danske enheder i Bosnien-Hercegovina i 1996. Den 13. marts påkørte en dansk bjærgningskampvogn en pansermine og blev beskadiget. Der var ingen personskade. Den 17. april kørte en dansk terrængående personvogn (jeep) ind i et uafmærket minefelt og ramte en pansermine. Ved ulykken blev den danske konstabel Arne Ib Andersen og den litauiske løjtnant Valteris Normundas dræbt. Den 10. juni kørte en dansk terrængående personvogn ind i et uafmærket minefelt, denne gang uden tilskadekomne, men personellet tilbragte natten i bilen, før de blev evakueret dagen efter. Den 23. september påkørte en dansk kampvogn en personmine, men uden at der skete større materiel skade. Der var ingen personskade.

De mange landminer udgør den største fare for både civilbefolkning og soldater i Bosnien. En fransk chefsergent gør her klar til at spænge en ueksploderet granat. Foto: NORDFOTO/Nils Meilvang.

Også de andre enheder i NORDPOLBDE oplevede mineulykker i 1996. Både svenske og polske soldater mistede livet i Bosnien-Hercegovina af den årsag.

Det vil tage meget lang tid at afmærke og rydde de mange minefelter i Bosnien-Hercegovina.

Ud over mineulykker har de dårlige og hårdt belastede veje været en trussel mod soldaternes sikkerhed. Den 29. november skete en ulykke, hvor korporal Harald Sejersgaard-Jacobsen mistede livet og overkonstabel Max Meldgaard blev alvorligt kvæstet, da deres kampvogn skred ud på en bro og væltede ned i et vandløb.

Valget den 14. september 1996

Dayton-aftalen foreskrev, at der skulle afholdes valg i Bosnien-Hercegovina inden 15. september 1996. Trods de problemer, der viste sig med fri bevægelighed i området, registrering af vælgere, der under krigen var flygtet til andre lande, og mistænksomhed parterne imellem,

lykkedes det OSCE at få gennemført valg i Bosnien-Hercegovina 14. september 1996. Lokalvalgene måtte dog udskydes til 1997, hvilket betyder, at Danmark, der har formandskabet for OSCE i perioden, vil være ansvarlig for at forestå lokalvalgenes afholdelse.

IFOR ydede stor støtte til OSCE under forberedelserne og afholdelsen af valget. IFOR fandt og klargjorde egnede valgsteder og støttede derefter IPTF og de lokale myndigheder på selve valgdagen. Mere end 2.000 internationale observatører, heriblandt danske, overvågede, at valget gik rigtigt til på de næsten 5.000 valgsteder i Bosnien-Hercegovina, hvor omkring en million vælgere afgav deres stemme.

Valgene gav som ventet et præsidentskab for Bosnien-Hercegovina bestående af præsidenterne for de tre parter: Præsident Izetbegovic (muslim), der blev præsidentskabets første formand, præsident Plavsic (bosnisk serber) og præsident Zubak (bosnisk kroat). Efter svære indledende forhandlinger kunne det fælles politiske arbejde mod endelig fred i Bosnien-Hercegovina begynde i starten af oktober måned.

IFOR afløstes i december 1996 af en mindre styrke kaldet SFOR. Under sit besøg i Bosnien i oktober fremhævede statsminister Poul Nyrup Rasmussen, at IFOR havde gjort en afgørende forskel i det tidligere Jugoslavien. Statsministeren udtrykte samtidig stor anerkendelse af de danske enheders indsats.
Foto: NORDFOTO/Bjarke Ørsted.

IFOR's mandat udløber

Dayton-aftalen gav IFOR et mandat for ét år indtil 20. december 1996. Imidlertid har det vist sig, bl.a. ved udsættelsen af lokalvalgene, at perioden har været for kort til at sikre freden i Bosnien-Hercegovina. Fra midten af året begyndte lederne fra forskellige lande og organisationer at tale for en forlængelse af mandatet under en eller anden form. Efter det amerikanske præsidentvalg i november tog de deltagende lande fat på at planlægge tiden efter IFOR. I slutningen af året besluttedes det at lade IFOR afløse af en relativt mindre styrke kaldet Stabilization Force (SFOR).

SFOR udsendes i lighed med IFOR efter mandat fra FN's Sikkerhedsråd under henvisning til FN-pagtens kapitel VII. Sikkerhedsrådet vedtog SFOR's mandat den 12. december 1996, og få dage senere traf NATO-rådet den formelle beslutning om at lade den nye styrke afløse IFOR. Afløsningen fandt sted den 20. december 1996.

Det danske bidrag til SFOR forventes at være endelig på plads i april 1997. Der vil som hidtil indgå mindre enheder fra de baltiske lande i den danske bataljon.
Foto: FVR/Henrik Oppenheim.

SFOR's opgave er uændret håndhævelse af de militære bestemmelser fra Dayton-aftalen. Det vil sige opretholdelse af den militære separationszone mellem de tidligere stridende parter samt kontrol med deres militære enheder og tunge våben. Den militære opgave er en vigtig forudsætning for den samlede fredsproces i Bosnien-Hercegovina. SFOR vil herudover også være rede til at yde støtte til den civile implementering på andre områder.

Folketinget gav den 20. december 1996 tilslutning til dansk deltagelse i den nye styrke. Sammen med enheder fra Norge, Sverige, Finland og Polen vil danske styrker fortsat indgå i NORDPOLBDE, der forbliver knyttet til NATO-styrkens amerikanske division i det nordlige Bosnien-Hercegovina. Det danske styrkebidrag omfatter som hidtil en dansk bataljon samt personel og elementer til NORDPOLBDE's stab og fælles enheder samt personel og elementer til SFOR's overordnede hovedkvarterer og enheder. Bidraget består af i alt ca. 750 personer, hvilket er en reduktion i forhold til IFOR på ca. 50 mand. Reduktionen fremkommer primært ved, at NORDPOLBDE fra april 1997 kan benytte sig af amerikanske kommunikationssystemer i Bosnien-Hercegovina, hvorved den danske andel af brigadens hovedkvarterkompagni kan reduceres. Samtidig bliver der mulighed for at styrke den danske bataljon med bl.a. en ekstra spejderdeling. Overgangen fra det nuværende IFOR-bidrag til SFOR vil finde sted i løbet af de første måneder af 1997. De nye SFOR-enheder forventes at være endeligt på plads i Bosnien-Hercegovina i april 1997. Der vil som hidtil indgå mindre enheder fra de tre baltiske lande i den danske bataljon.

KAPITEL 2

Østsamarbejdet

Det forsvarsmæssige samarbejde med landene omkring Østersøen blev intensiveret i 1996. Samarbejdet med Rusland kom i gang igen, og der blev indgået de første samarbejdsdeklareringer med lande uden for Østersøområdet.

Det bilaterale samarbejde med de baltiske lande, Polen og Rusland

Samarbejdet med landene omkring Østersøen var i 1996 ganske omfattende. Udover at gennemføre kurser, seminarer og rådgivning vedrørende udvikling af forsvar var der konkrete aktiviteter for alle tre værn og hjemmeværnet. Kurserne fordelte sig over et bredt spektrum og dækkede blandt andet sproguddannelse, etablering af administrative procedurer og sikkerhedskurser. Endvidere kan fremhæves, at lettiske og estiske kadetter påbegyndte officersuddannelse på Søværnets Officersskole, og to litauiske officerer startede på Hærens Officersskole. Der blev gennemført en række seminarer bl.a. om miljøpolitik i det danske forsvar med deltagelse af Polen, Estland og Litauen. Fra dansk side blev der tilbudt rådgivning til de tre baltiske lande vedrørende bl.a. opstilling af en fælles bataljon til fredsbevarende indsats (BALBAT-projektet) og vedrørende anvendelse af NATO's standardiseringsaftaler for derved at harmonere de baltiske landes forsvar til NATO landene. Endelig er de baltiske lande blevet tilgodeset gennem ganske betydelige donationer af materiel.

Inden for hæren har man dækket uddannelse af delingsførere samt kompagni- og bataljonschefer. Princippet bag disse uddannelsesforløb har været det såkaldte »train the trainers«. Officerer og befalingsmænd bliver uddannet med henblik på at kunne give deres erfaringer videre ved uddannelse af militært personel i deres respektive lande. I søværnet er der gennemført »on the job training« for baltiske officerer ombord på danske skibe. Ved flyvevåbnet har samarbejdet været mere begrænset, idet de baltiske lande kun har ganske små flyvevåben.

Centralt i samarbejdet med de baltiske lande har stået uddannelsen og udsendelsen af delinger fra hver af de tre baltiske lande til den dan-

En polsk kadet orienterer Hendes Majestæt Dronning Margrethe under øvelsen Baltic Circle, hvor ni Pfp-lande trænedede fredsbevarende operationer. Øvelsen fandt sted i efteråret 1996 på Sjælland. Foto: NORDFOTO/Keld Navntoft.

ske bataljon i Den Nordisk-Polske Brigade i Bosnien-Hercegovina. Soldaterne har udført tilsvarende opgaver som deres danske kolleger og har herigennem opnået konkrete erfaringer, som kan anvendes i opbygningen af deres nationale forsvar. De baltiske stater har gennem deltagelsen i IFOR desuden vist, at de ikke blot selv har brug for sikkerhed, men også vil og kan bidrage hertil på internationalt plan.

I oktober 1996 var Danmark vært for hær- og fly-øvelsen BALTIC CIRCLE, der gennemførtes »in the spirit of Partnership for Peace«. Øvelsen havde deltagelse af enheder fra Danmark, Polen, Sverige, Norge, Finland, Tyskland og de tre baltiske lande. Formålet med øvelsen var at øve fredsbevarelse, bl.a. på baggrund af erfaringer fra det tidligere Jugoslavien. Øvelsen fandt sted samtidigt med Pfp-flådeøvelsen COOPERATIVE VENTURE. Her deltog enheder fra Canada, Danmark, Frankrig, Tyskland, Italien, Litauen, Letland, Holland, Norge, Polen, Sverige, Storbritannien og USA.

Samarbejdet med Polen var ganske omfattende i 1996. Det indeholdt nogle af de samme aktiviteter som programmerne med de baltiske lan-

de. Polen har i modsætning til de baltiske lande ikke skullet opbygge sit forsvar fra bunden. Derimod har polakkerne skullet omstille forsvaret til vestlige normer og standarder, og derfor har der været behov for særlige former for samarbejde. Det indebærer bl.a., at man har udveksling af erfaringer mellem militære skoler og akademier, og at det har været muligt at have et tæt samarbejde mellem hærenheder.

Samarbejdet med Rusland blev stillet i bero i en periode i 1995 p.g.a. begivenhederne i Tjetjenien. Det blev genoptaget i 1996. Danmark deltog således i juni i fejringen af den russiske flådes 300-års jubilæum med besøg af inspektionsskibet Hvidbjørnen og Kvindelige Marineres Musikkorps i Kaliningrad. I august besøgte en delegation fra det russiske forsvarsministerium København, hvor et program med seks aktiviteter for 1997 blev aftalt. I oktober afholdt Forsvarskommandoen for første gang stabsdrøftelser med Rusland, og drøftelserne fik et godt og udbytterigt forløb. Trods forskelle i syn på en række sikkerhedspolitiske spørgsmål var der enighed om mulighederne for et videre samarbejde.

Den danske pilot M.M. Balle instrueres af kaptajn Kazimieras Noreika fra Litauen i cockpittets indretning før flyvning. Foto: N.M. Schaiffel-Nielsen.

Det trilaterale dansk-tysk-polske samarbejde

Det trilaterale dansk-tysk-polske samarbejde, der blev iværksat på dansk initiativ i 1993, blev i august 1995 formaliseret ved, at ministrene fra de tre lande underskrev en Memorandum of Understanding. Samarbejdet indeholder tre hovedområder med hver sit ansvarlige land: 1) Øvelser – Polen, 2) etablering af venskabsaftaler-forbindelser – Tyskland og 3) fredsbevarelse – Danmark. Formålet med det trilaterale samarbejde er at styrke samarbejdet mellem de tre lande samt at forberede og lette Polens optagelse i NATO. Blandt de hærøvelser, der har været afholdt, kan nævnes OPEN SPIRIT i Tyskland og BALTIC COOPERATION i Polen. Herudover var der som nævnt også tysk og polsk deltagelse i BALTIC CIRCLE. Mellem de tre landes divisioner ved Østersøen, dvs. 12. Polske Division, 14. Tyske Division og Jyske Division (nu Danske Division) er der udviklet venskabsforbindelser og et ganske tæt samarbejde. Inden for det fredsbevarende område, hvor Danmark er ansvarlig, er det aftalt at afholde en fælles øvelse i 1997 i Oksbøl. Hensigten er på sigt at deltage sammen i en fredsbevarende operation.

På efterårets trilaterale ministermøde på Hiddensee ved Rügen blev det endvidere aftalt at videreudvikle det trilaterale samarbejde til også at omfatte venskabsforbindelser mellem de tre landes søværn og flyvevåben.

BALTBAT

Projektet med etablering af en fælles baltisk fredsbevarende bataljon gik i 1996 ind i en afgørende fase. BALTBAT-projektet, der blev påbegyndt i 1994 og løber over tre år, har først og fremmest til formål at gøre det muligt for de baltiske lande at deltage i internationale fredsbevarende operationer. Projektet søger dog samtidig at fremme det forsvars- og sikkerhedsmæssige samarbejde mellem de tre stater og at bringe de baltiske lande tættere på NATO samt lette deres deltagelse i PfP.

Etableringen af bataljonen støttes af de nordiske lande og Storbritannien samt af Frankrig, Tyskland, Holland og USA. Projektet ledes af en styringsgruppe samt en dertil knyttet militær arbejdsgruppe, der begge er under dansk formandskab.

Opstilling og uddannelse af BALTBAT er opdelt i en række faser. I 1996 afsluttede man den grundlæggende militære uddannelse og FN-

Helikopter fra Søværnet evakuerer »sårede civile« under øvelsen Baltic Circle. Øvelsen blev afholdt »in the spirit of Partnership for Peace« med styrker fra blandt andre de baltiske lande. Foto: NORDFOTO/Jørgen Kalle.

træning for de tre infanterikompanier, som indgår i bataljonen. I slutningen af 1996 påbegyndtes opstillingen og uddannelsen af det fælles hovedkvarters- og logistikkompagni, samtidig med at de tre infanterikompanier blev trænet og udsendt sammen med styrker fra Danmark, Norge og Sverige til fredsbevarende operationer i Bosnien-Hercegovina og i Libanon.

Udsendelsen er sket med henblik på at uddanne kompagnierne optimalt, både hvad angår den konkrete praktiske fredsbevarende erfaring og erfaring i at samarbejde med NATO-styrker i fredsbevarende operationer. Kompagniet fra Litauen (LITCOY) blev således i oktober udsendt sammen med det danske IFOR kontingent til Bosnien-Hercegovina. Kompagniet fra Letland (LATCOY) blev ligeledes i 1996 sendt på en faseinddelt deployering til Bosnien-Hercegovina med det svenske IFOR kontingent, mens kompagniet fra Estland (ESTCOY) i december blev sendt med de norske styrker til FN-missionen UNIFIL i Libanon. Fra august 1997 skal de tre kompagnier trænes sammen med bataljonens øvrige elementer, hvorefter bataljonen i begyndelsen af 1998 vil være klar til deltagelse i fredsbevarende operationer.

Støtten, som de vestlige lande yder til BALTBAT, omfatter sprogdud-

12. Polske Division, 14. Tyske Division og Danske Division har udviklet venskabsforbindelser og et ganske tæt samarbejde. Samarbejdet vil lette Polens optagelse i NATO.
Foto: Jørgen Kølle.

dannelse, militær uddannelse og udrustning. I foråret 1996 fik bataljonen således leveret de nødvendige våben af de vestlige samarbejdslande.

Danmarks bidrag bestod af lette morterer, maskinpistoler og ammunitionsrydningssæt.

Østsamarbejdet med lande uden for Østersøregionen

1996 blev også året, hvor samarbejdet med lande uden for Østersøregionen blev iværksat. Det skete som reaktion på disse landes ønske om at samarbejde med Danmark, samt Danmarks ønske om politisk at følge med i og støtte disse landes deltagelse i PfP-sammenhæng. Der er i 1996 undertegnet samarbejdserklæringer med Tjekkiet og Ungarn i forbindelse med forsvarsministerens besøg i de to lande. Desuden blev der på embedsmandsplan underskrevet en aftale med Ukraine i forbindelse med 1. viceforsvarsminister Bizhans besøg i København.

Samarbejdet med disse lande er dog mindre intensivt end med landene omkring Østersøen. De indgåede samarbejdserklæringer følges

Soldater fra Estland – iført danske fragmentationsveste – hjælper »såret« kollega under træning i fredsbevarende opgaver.

således ikke op med årsprogrammer. Aktiviteterne aftales fra gang til gang. Samarbejdserklæringer med Slovenien, Slovakiet og Rumænien er under udarbejdelse.

Selv om en samarbejdserklæring med Slovakiet endnu ikke er underskrevet, har der allerede i år været afholdt et besøg ved Hjemmeværnet og et besøg ved Den Danske Internationale Brigade (DIB).

De aktiviteter, der prioriteres inden for samarbejdserklæringerne, er emner som demokratisk kontrol af de væbnede styrker, miljø, fredsbevarelse mv. Samarbejdet udmøntes gennem besøgsudveksling, ekspertmissioner, stabsdrøftelser og deltagelse i diverse uddannelser.

Perspektiver

Det militære samarbejde med de central- og østeuropæiske lande har efterhånden fået et betydeligt omfang og involverer alle dele af det danske forsvar. Den danske indsats har været genstand for stigende

opmærksomhed fra udlandet, og ønsker om erfaringsudveksling er kommet fra mange hold. Navnlig har der samlet sig stor international interesse omkring BALTBAT-projektet. De centralasiatiske lande Kasakhstan, Kirgisistan og Uzbekistan har taget de første skridt til dannelse af en fælles bataljon, CENTRASBAT. Med henblik på at høre om erfaringerne fra BALTBAT-projektet besøgte repræsentanter fra de centralasiatiske lande i juni Danmark. Her blev informeret om opbygningen af BALTBAT og der var lejlighed til at besøge Den Danske Internationale Brigade samt BALTBAT træningscenteret i Adazi i Letland.

Samtidigt med, at Østersøsamarbejdet intensiveredes, fik samarbejdet således også en videre afsmittning. Det er i sagens natur positivt, at erfaringer fra det danske samarbejde nu kan bruges ved påbegyndelse af projekter andre steder.

Flådeøvelsen Cooperative Venture i 1996 var endnu et initiativ under Partnerskab-for-fred (Pfp) Foto: SOK.

KAPITEL 3

FN udrykningsstyrke på dansk initiativ: Multinational UN Stand-By Forces High Readiness Brigade (SHIRBRIG)

FN's behov for hurtig reaktionsevne

De senere års udvikling på det fredsbevarende område har vist, at det ofte er afgørende, at FN kan være på stedet hurtigt, efter at Sikkerhedsrådet har truffet beslutning om iværksættelse af en fredsbevarende operation.

FN's generalsekretær fremhævede i rapporten »Fredens Dagsorden« fra januar 1992, at planlægningen af FN's fredsbevarende operationer måtte gøres mere effektiv og mindre ad hoc præget. Generalsekretæren pegede samtidig på behovet for styrker til FN's rådighed, der kan indsættes hurtigt i krisesituationer.

De seneste års erfaringer har vist behovet for hurtig reaktion. FN's generalsekretær har fremhævet, at planlægningen af FN-operationer skal gøres mindre ad hoc præget. Foto: H. S. Andersen.

Oprettelse af styrkepulje i FN

FN indledte derfor i 1993 udviklingen af et system med multinationale beredskabsstyrker, det såkaldte UN Stand-By Arrangements System. Princippet i UN Stand-By Arrangements System er, at medlemslandene tilbyder at stille styrker til rådighed for FN med en aftalt, kort reaktionstid. Den samlede mængde af tilmeldte styrker skal ses som en bruttopulje, hvorfra FN's generalsekretær kan udvælge de elementer, som bedst svarer til det opståede behov. Der er reelt tale om et register over potentielle styrkebidrag. Konkret afgivelse beror fortsat på en national beslutning. De tilmeldte styrkebidrag kan efter systemet kun bruges til udsendelse i fredsbevarende operationer efter FN-pagtens kapitel VI og højst i en periode på seks måneder, hvorefter de skal afløses af andre enheder.

Danmark tilmeldte i 1995 et hovedkvarterkompagni og et antal stabsofficerer, i alt 185 mand, til UN Stand-By Arrangements System. Cirka 60 lande har tilmeldt bidrag til ordningen, men mange af de tilmeldte bidrag imødekommer ikke de beredskabsmæssige eller kvalitative kriterier, som var forudset ved oprettelsen af UN Stand-By Arrangements System.

Efterlysning af hurtig deployeringsstyrke

Med UN Stand-By Arrangements System var tanken, at de første styrker skulle kunne være på plads på ca. 14 dage. Reelt vil der imidlertid gå mellem tre til seks måneder, før de ønskede styrker er på plads. UN Stand-By Arrangements System har således ikke givet FN den ønskede hurtige reaktionsevne. FN's generalsekretær anbefaler derfor i »Tillægsrapporten til Fredens Dagsorden« fra januar 1995, at FN udstyres med en hurtig deployeringsstyrke bestående af militære enheder fra en række medlemslande, der bliver uddannet efter samme standarder, bruger samme operationelle procedurer og anvender materiel, der kan fungere sammen.

FN's Sikkerhedsråd opfordrede efterfølgende i en udtalelse i februar 1995 medlemslandene til at overveje muligheder for at forbedre organisationens hurtige reaktionsevne.

Syv tilfredse forsvarsministre efter underskrivelsen af hensigtserklæringen om at etablere en hurtig FN udrykningsstyrke. Udrykningsstyrken får hovedkvarter i Danmark og brigadegeneral F. Særmark Thomsen bliver styrkens første chef. Foto: Allan Christensen.

International arbejdsgruppe på dansk initiativ

På den baggrund tog man fra dansk side i maj 1995 initiativ til oprettelse af en international arbejdsgruppe, som skulle undersøge mulighederne for inden for UN Stand-By Arrangements System at etablere en multinational brigade på højt beredskab. Tanken var at indlede et samarbejde mellem en række ligesindede lande, der har tilmeldt styrker til UN Stand-By Arrangements System. Et sådant samarbejde kunne forberede og planlægge en række praktiske detaljer forud for en eventuel udsendelse. Arbejdsgruppen udarbejdede forslag til, hvorledes der kunne skabes en hensigtsmæssig struktur i udvalgte bidrag til UN Stand-By Arrangements System. For de enkelte deltagende lande var den grundlæggende idé, at det ville øge sikkerheden for det udsendte personel ved på forhånd at vide, hvilke lande man blev sendt ud sammen med.

Arbejdsgruppen under dansk ledelse bestod af en række lande, som har tradition og kompetence inden for fredsbevarende operationer, og

hvis militære styrker har erfaring i multinationalt arbejde: Norge, Sverige, Finland og Danmark, Holland, Canada, Belgien, Irland, Polen, Tjekkiet, Østrig, Argentina og New Zealand. Finland og Irland deltog som observatører.

I august 1995 afgav arbejdsgruppen en rapport, som konkluderede, at det var muligt at oprette en brigade på højt beredskab på grundlag af UN Stand-By Arrangements System. Brigaden kaldes Multinational UN Stand-By Forces High Readiness Brigade (SHIRBRIG). Den skal indrettes således, at den nationale valgfrihed med hensyn til deltagelse i konkrete missioner ikke bliver mindsket. Rapporten understregede, at brigaden kun kan indsættes i fredsbevarende og humanitære operationer under FN-pagtens kapitel VI, og at den maksimalt kan udsendes for seks måneder ad gangen.

I gruppens anbefalinger indgik endvidere, at der som et led i den videre proces skal oprettes et lille, permanent planlægningselement, som placeres i Danmark. Elementet skal bestå af en til to officerer fra hvert af de deltagende lande, der især skal beskæftige sig med operative og logistiske planlægningsopgaver.

FN har deltaget i arbejdsgruppen og ser meget positivt på det danske initiativ. Arbejdsgruppens rapport blev i marts 1996 cirkuleret i FN til underretning om, hvordan et praktisk samarbejde kunne iværksættes.

Med SHIRBRIG bliver FN fra 1999 udstyret med et effektivt redskab, der kan forhindre, at krise udvikler sig til krig. Forsvarsminister Hans Hækkerup hilser på udenlandske soldater på øvelse i Danmark. Foto: NORDFOTO/Jørgen Kølle.

Politisk enighed om at begynde

En implementeringsgruppe bestående af de fleste af de oprindelige deltagerlande indledte i marts 1996 det forberedende arbejde med fastlæggelsen af de praktiske forhold omkring opstilling og drift af brigaden herunder udarbejdelse af aftalegrundlaget mellem deltagerlandene.

Den 15. december 1996 underskrev forsvarsministrene fra Canada, Holland, Norge, Sverige, Polen, Østrig og Danmark en politisk hensigtserklæring, hvori landene udtrykker deres støtte til ideen bag brigadesamarbejdet, erklærer sig rede til at samarbejde om etablering af brigaden samt til at søge at bestræbe sig på at færdiggøre opstillingen af denne inden 1. januar 1999.

Operativ i 1999

Brigaden forventes fuldt operativ i 1999. Den forventes herefter at kunne rykke ud med 15-30 dages varsel. Da den samlede enhed vil kunne rykke ud på et fælles grundlag, vil sikkerheden for personellet og enhedens effektivitet tilgodeses.

FN bliver herved fra 1999 udstyret med et mere effektivt redskab til at rykke hurtigt ud til konflikter, før de når at udvikle sig.

KAPITEL 4

Nye opgaver til forsvaret

Aftale af 8. december 1995 om forsvarets ordning 1995-1999 medførte bl.a., at forsvaret i 1996 fik to nye opgaver. Således blev istjenesten og det maritime beredskab til forureningsbekæmpelse overført til Forsvarsministeriet den 1. januar 1996. Istjenesten blev overført til Forsvarsministeriet blot en måned før, at en egentlig iskampagne blev iværksat.

Overtagelse og integration af istjenesten

Som et led i aftalen om finansloven for 1996 blev det besluttet at overføre istjenesten, der omfatter ismeldetjenesten, isbrydningsrådet og isbrydningstjenesten, herunder isbryderne, fra Erhvervsministeriet (Søfartsstyrelsen) til Forsvarsministeriet. I tilknytning hertil blev det i Aftale om forsvarets ordning 1995 – 1999 fastlagt, at isbryderne organisatorisk indplaceres i søværnet.

Isbrydningsrådet, hvis opgave bl.a. er at bistå Forsvarskommandoen og Søværnets Operative Kommando med istjenestens gennemførelse, blev nedsat under Forsvarsministeriet. Ansvar for istjenesten blev pålagt Forsvarskommandoen.

Søværnets Operative Kommando fik ansvaret for den daglige ledelse af istjenesten, herunder for ismeldetjenesten samt iskampagner, og fik tilført 12 civile normer, der udgør den samlede civile bemanning på isbryderne, og 1 militær norm til ledelse af istjenesten. Søværnets Materielkommando fik ansvaret for forsynings- og vedligeholdelsesstøtte samt det materielmæssige ansvar. De fire isbrydere ISBJØRN, DANBJØRN, THORBJØRN og ELBJØRN indplaceredes organisatorisk i 1. Eskadre med basehavn på Flådestation Frederikshavn.

Beslutningstidspunktet – december 1995 – betød, at der kun var kort tid til at fastlægge de praktiske detaljer i forbindelse med overdragelse af ansvaret for istjenesten til forsvaret. På tidspunktet for overførslen var der desuden en formodning om, at det for første gang siden 1986/87 atter ville blive isvinter.

Istjenesten blev overført til Forsvarsministeriet, der med den første iskampagne i 9 år hurtigt kom på arbejde. ISBJØRN, en af søværnets isbrydere, skærer igennem. Foto: 1. Eskadre.

Isvinteren

En egentlig iskampagne – den første i 9 år – indledtes den 30. januar. Der var opstået isforekomster, der vanskeliggjorde sejladsen i dele af de indre danske farvande. Under iskampagnen, som varede ca. 2 måneder, blev alle 4 isbrydere og flere slæbebåde indsat. Mere end 800 skibe fik assistance. Den ældste og mindste af isbryderne ELBJØRN måtte på grund af maskinskade returnere til Frederikshavn umiddelbart efter iskampagnens start. ELBJØRN erstattedes af lejet isbrydningskapacitet. ELBJØRN's maskinhavari har givet anledning til iværksættelse af en undersøgelse af, hvorvidt ELBJØRN skal istandsættes, eller om der – henset til skibets alder – bør ske erstatningsanskaffelse.

På trods af den korte overtagelsesfrist er årets iskampagne forløbet meget tilfredsstillende. På baggrund af erfaringerne fra årets iskampagne opdateres og moderniseres arbejdsgange og procedurer for ismeldetjenesten, og en materieludviklingsplan er under udarbejdelse. Det formelle regelsæt for istjenestens virke er ligeledes under revision.

Maritim miljøovervågning og forureningsbekæmpelse

Overførsel af de maritime miljøopgaver i farvandene omkring Danmark til forsvaret skete ligeledes som led i aftalen om finanslov 1996 og Aftale af 8. december 1995 om forsvarets ordning 1995-1999. Efter nærmere aftale mellem Miljø- og Energiministeriet og Forsvarsministeriet blev det besluttet at indlede en trinvis overførsel af driftsansvaret for maritim miljøovervågning og maritim forureningsbekæmpelse fra Miljø- og Energiministeriet til Forsvarsministeriet. En aftale blev underskrevet i juli 1996. Af aftalen fremgår bl.a., at Miljø- og Energiministeriet bibeholder det overordnede ansvar i henhold til havmiljøloven.

Miljøskibe

Som første trin blev driftsansvaret (skibe, besætninger og driftsbudgetter) for miljøskibene (i alt 6 skibe og et antal mindre fartøjer) pr. 1. januar 1996 overført til søværnet. Miljøskibene blev organisatorisk indplaceret i 3. Eskadre under Søværnets Operative Kommando. Skibene er som hidtil stationeret i København og Korsør.

Forureningsbekæmpelse

Som andet trin blev ansvaret for den praktiske gennemførelse, ledelse og koordinering af forureningsbekæmpelse på havet omkring Danmark overført til Forsvarsministeriet den 1. juli 1996. I tilknytning hertil blev også det eksisterende øvrige materiel til olie- og kemikaliebekæmpelse ligeledes overført til Forsvarsministeriet. Opgaven varetages i dag af Søværnets Operative Kommando og Søværnets Materielkommando. Søværnets Operative Kommando har ansvaret for opretholdelse af indsatsberedskabet i tilfælde af konstaterede forureninger på havet, mens Søværnets Materielkommando har ansvaret for det materielmæssige beredskab samt for den forsynings- og vedligeholdelsesmæssige støtte.

Meldepligtssystem

Som tredje trin er der i forbindelse med EU-direktiv om meldepligt for skibe, som transporterer farligt eller forurenende gods i fællesskabets havområder, indgået aftale om etablering af et meldepligtssystem ved

Den maritime miljøovervågning og forureningsbekæmpelse hører under Forsvarsministeriet. Samtidig overvejes det nu at etablere en miljømæssig flyovervågning i Forsvarsministeriets regi. Mette Miljø klar på feltet. Foto: SOK.

Søværnets Operative Kommando. Formålet med meldepligtssystemet er primært at skabe grundlag for en hurtig og præcis reaktion i tilfælde af ulykker til søs. Systemet medfører, at der ved Søværnets Operative Kommando bliver etableret en døgnbemandet central, som udstyres med fornødent udstyr til modtagelse, registrering, lagring og videre-sendelse af indberettede oplysninger. De fornødne midler til etablering af systemet er overført fra Miljø- og Energiministeriet, og meldepligtssystemet forventes driftsklart i løbet af første kvartal af 1997.

Perspektiver

Den miljømæssige overvågning af og tilhørende myndighedsudøvelse i den eksklusive økonomiske zone omkring Danmark forestås fortsat af Miljøstyrelsen. Der påregnes i 1997 indledt drøftelse med Miljø- og Energiministeriet om delegation af dette opgavekompleks, herunder om etablering af havmiljømæssig flyovervågning i Forsvarsministeriets regi.

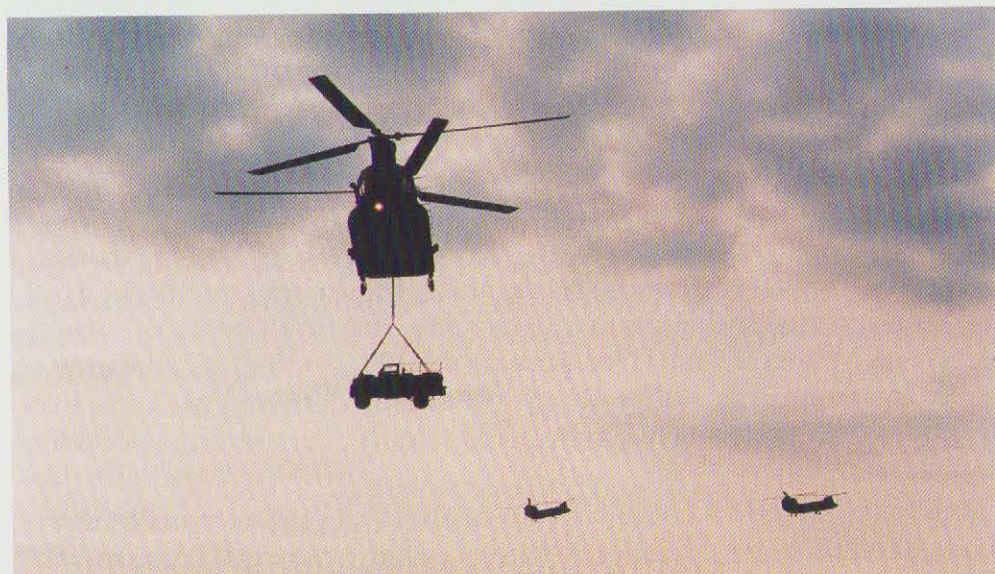
KAPITEL 5

Året der gik

1. januar: Som led i Aftale af 8. december 1995 om forsvarets ordning 1995-1999 overføres istjenesten, der omfatter ismeldetjenesten, isbrydningsrådet og isbrydningstjenesten, herunder isbryderne, fra Erhvervsministeriet til Forsvarsministeriet. De 4 isbrydere indplaceres i søværnet.

1. januar: Der indledes en trinvis overførsel af driftsansvaret for maritim miljøovervågning og maritim forureningsbekæmpelse fra Miljø- og Energiministeriet til Forsvarsministeriet. Fra denne dato delegeres driftsansvaret for miljøskibene til søværnet. Efter nærmere aftale mellem de to ministerier delegeres de øvrige dele af driftsansvaret for maritim miljøovervågning og maritim forureningsbekæmpelse til Forsvarsministeriet.

1. januar: Danske styrkebidrag fra hæren, søværnet og flyvevåbnet tilmeldes NATO's reaktionsstyrker.

Amerikanske helikoptere på øvelse. Foto: Claus Møllholm.

2. januar: Som led i etableringen af den faste forbindelse over Øresund opretter Søværnets Operative Kommando i samarbejde med A/S Øresundsforbindelsen et midlertidigt skibstrafiksystem (VTS) i Drogden.

4. januar: Et forkommando fra Den Nordisk-Polske Brigade under brigadegeneral Finn Særmark-Thomsen tilgår IFOR i det tidligere Jugoslavien.

4.-5. januar: Forsvarsministeren besøger Tjekkiet og underskriver en erklæring om samarbejde på det forsvarsmæssige område mellem Danmark og Tjekkiet.

6.-8. januar: Forsvarsministeren aflægger officielt besøg i Estland.

8.-18. januar: Hærens Operative Kommando transporterer danske soldater med tog, bus og andre køretøjer til Slavonski Brod i Kroatien, hvorfra enhederne kører på landevej til Zupanja, hvor amerikanerne har lavet to pontonbroer over Sava-floden. Enhederne fortsætter over broen ind i Bosnien-Hercegovina for at indgå i det danske bidrag til IFOR-styrken.

10. januar: Finansudvalget tiltræder, at der til personel, der gør tjeneste i områder under krigs- eller krigslignende forhold, kan udbetales kulancemæssig godtgørelse for tab og beskadigelse af personlige ejendele.

10.-11. januar: Forsvarsministeren besøger Den Nordisk-Polske Brigade. Et forkommando fra den danske bataljon ankommer til Bosnien-Hercegovina.

15. januar: Bytræningscentret »Brikby« i Oksbøl øvelses- og skydeterren indvies af forsvarsministeren.

22. januar: »Rapport om muligheden for antagelse af kvinder på værnepligtssignende vilkår« offentliggøres. Rapportens anbefalinger vil danne grundlag for udarbejdelse af lovforslag med det formål at etablere en ordning, hvorefter kvinder kan antages på værnepligtssignende vilkår i forsvaret med henblik på uddannelse til mobiliseringsstyrken.

Undervisning i taktik ved terrænbordet. Foto: Niels Åge Skoobo/Focus.

23. januar: En dansk Leopard kampvogn i Bosnien-Hercegovina påkører fire panserminer og bliver svært beskadiget. En soldat kommer lettere til skade.

26. januar: Republikken Bosnien-Hercegovina, Føderationen og Republika Srpska indgår i OSCE regi en aftale om tillidsskabende foranstaltninger i overensstemmelse med Dayton-aftalens bestemmelser om regional stabilitet. Det danske forsvar stiller eksperter til rådighed for parterne til gennemførelse af inspektioner efter aftalens bestemmelser.

29. januar: Estiske og lettiske delinger ankommer til Danmark for at gennemføre uddannelse ved Jyske Dragonregiment frem til udgangen af marts. Delingerne udsendes til det tidligere Jugoslavien i begyndelsen af april.

2. februar: I tilknytning til Aftale af 8. december 1995 om forsvarets ordning 1995-1999 besluttet det at nedlægge 2. Jyske Brigade i Skive og at flytte Centralkøreskolen fra Odense til Skive. Endvidere besluttet, at 2. Ingeniørbataljon, som udskilles ved sammenlægning af ingeniørregimenterne, etableres i Skive.

11.-14. februar: Den litauiske forsvarsminister Linas Linkevicius besøger Danmark.

15. februar: Det samlede danske kontingent på ca. 800 mand til IFOR-missionen er på plads ved Doboj i det tidligere Jugoslavien.

22.-23. februar: Forsvarsministrene fra Tyskland, Polen og Danmark mødes til drøftelse i Zakopane i Polen. Som en del af det trilaterale samarbejde enes ministrene om at gennemføre fælles fredsbevarende øvelser med henblik på senere at kunne indsætte styrker fra de tre nationer sammen i en fredsbevarende operation.

23. februar: Forsvarskommandoen iværksætter en undersøgelse af, om udsendt personel har pådraget sig helbredsmæssige følgevirkninger under Golfkrigen.

13. marts: En dansk bjærgningskampvogn bliver beskadiget ved en mineulykke i Bosnien-Hercegovina. Der sker ingen personskade.

21. marts: En arbejdsgruppe under Forsvarskommandoen afleverer rapport vedrørende årsager til efterkassationer m.m. blandt værnepligtige. Rapporten indeholder en række anbefalinger, der skal nedbringe antallet af efterkassationer.

21.-22. marts: Forsvarsministrene fra Danmark, Sverige, Norge, Finland og Polen aflægger besøg ved Den Nordisk-Polske Brigade i Bosnien-Hercegovina.

24. marts: Ved en ceremoni overdrages Garderhøjfortet af forsvarsministeren til Garderhøjfonden, der vil istandsætte fortet og føre det tilbage til dets oprindelige udseende.

26. marts: Flyvevåbnet deltager med F-16 fly i øvelse DISTANT THUNDER sammen med andre NATO-lande. Øvelsen gennemføres i det nordvestlige Tyrkiet.

28. marts: Flyvevåbnets nye rekognosceringspod til F-16 flyene præsenteres på Flyvestation Aalborg. Rekognosceringspoden er udviklet i et samarbejde mellem Per Udsen Co. Aircraft Industry A/S og flyvevåbnet med støtte fra Erhvervsfremme Styrelsen. Rekognosceringspoden

Flyvevåbnets ny rekognosceringspod til F-16 fly ligner en eksportsucces.
Foto: Henning Kristensen.

er fra starten så stor en succes, at der foreligger ordrer for ca. 90 mio. kr. fra blandt andet Holland, Belgien og USA.

1. april: Admiral Hans Garde tiltræder som ny forsvarschef.

1. april: Hærens Træn- og Militærpolitiskole sammenlægges med Hærens Materiel- og Færdselsskole. Den samlede skole benævnes herefter Hærens Logistiskole.

1. april: I fortsættelse af Aftale af 8. december 1995 om forsvarets ordning 1995-1999 implementeres en ny organisation med en reduceret bemanning ved Grønlands Kommando.

15. april: Anvendelse af det håndrettede kanonnærluftforsvar med 40 mm L/60 kanoner ved flyvevåbnets mobiliseringsenheder ophører.

15.-17. april: Forsvarsministeren besøger Ungarn og underskriver en erklæring om samarbejde på det forsvarsmæssige område.

17. april: Konstabel Arne Ib Andersen omkommer ved en mineulykke i Bosnien-Hercegovina. Ved ulykken omkommer også den litauisk løjtnant Valteris Normundas, mens to andre litauere såres.

17. april: Finansudvalget tiltræder:

- At der indgås aftaler om levetidsforlængelse af søværnets tre korvetter af NIELS JUEL-klassen for et samlet beløb af ca. 173 mio. kr.
- At der træffes aftale om modernisering af luftforsvarsmissilsystemet i søværnets korvetter af NIELS JUEL-klassen til et samlet beløb af ca. 270 mio. kr.

25. april: Den danske korvet NIELS JUEL tilgår Operation SHARP GUARD i Adriaterhavet.

29. april-1. maj: I København gennemføres de første politisk-militære konsultationer mellem Danmark, Estland, Letland og Litauen. Der deltager repræsentanter fra de fire landes forsvarsministerier, udenrigsministerier og forsvarsstabe.

6.-8. maj: Forsvarsministeriet afholder i samarbejde med Forsvarskommandoen og Forsvarets Bygningstjeneste et miljøseminar for repræsentanter for det tjekkiske forsvarsministerium.

Hverdag i Camp Dannevirke i Bosnien-Hercegovina. Foto: NORDFOTO/Bjarke Ørsted.

9.-10. maj: Forsvarsministrene fra Danmark, Estland, Letland og Litauen besøger Den Nordisk-Polske Brigade.

14. maj: Naturklagenævnet beslutter at frede Flyvestation Avnø, således at der ikke mere kan gennemføres flyvning fra området. Arealerne omkring start- og landingsbanerne skal ved et naturgenopretningsprojekt føres tilbage til deres naturlige tilstand.

15. maj: Finansudvalget tiltræder, at der i 1996 gennemføres vederlagsfri materielbistand til de baltiske lande for et beløb af ca. 6 mio. kr. Den samlede materielbistand til en værdi af ca. 11 mio. kr. i 1996 omfatter støtte til oprettelse af den fælles baltiske bataljon (BALTBAT) til indsættelse i FN-operationer m.v. samt donation af udfaset materiel.

20.-21. maj: Nordisk forsvarsministermøde afholdes i Lofoten, Norge. Ministrene udtrykker bekymring over den manglende forsoning mellem parterne i det tidligere Jugoslavien, og over at genopbygningen i Bosnien-Hercegovina går langsomt. Endvidere drøfter ministrene samarbejdet med de baltiske lande, herunder specielt støtten til etablering af en baltisk fredsbevarende bataljon (BALTBAT). Endelig understreger ministrene betydningen af en fortsat tæt dialog med Rusland med henblik på udvikling af sikkerhed og stabilitet i Europa.

22. maj: Regeringen træffer beslutning om, at Danmark ensidigt skal afstå fra at benytte personelminer i det danske forsvar. Beslutningen indebærer tillige, at forsvarets eksisterende beholdning af personelminer skal destrueres. Kommissoriet for en arbejdsgruppe, der er nedsat under Forsvarskommandoen med henblik på at undersøge forsvarets behov for personelminer, justeres i overensstemmelse med regeringsbeslutningen. Arbejdsgruppen skal herefter vurdere de forsvarsmæssige konsekvenser af beslutningen samt vurdere alternativer til personelminer.

23. maj: 3. afdeling (Internationale spørgsmål) oprettes i Forsvarsministeriet. Den nye afdeling består af 7. kontor, (NATO og sikkerhedspolitiske spørgsmål), 8. kontor (Samarbejde med Norden samt Central- og Østeuropa) samt KNV-sektionen (Konfliktforebyggelse, Nedrustning og Våbenkontrol).

Kontrolhold klargør til inspektion af trawler ved Grønland.
Foto: Axel Fiedler.

28. maj: Fjortende enhed af FLYVEFISKEN-klassen – P563 SØLØVEN – overdrages fra Søværnets Materielkommando til Søværnets Operative Kommando. Dermed er samtlige enheder af FLYVEFISKEN-klassen overdraget til Søværnets Operative Kommando. Gennemførelse af STANDARD FLEX 300 programmet fortsætter med anskaffelse af forskellige moduler i overensstemmelse med Aftale af 8. december 1995 om forsvarets ordning 1995-1999.

28.-29. maj: Nordisk-baltisk forsvarsministermøde finder sted i Trakai-fæstningen i Litauen. Ministrene drøfter regionale sikkerhedsspørgsmål og udtaler støtte til militært samarbejde i regionen samt til videre udvikling af det militære samarbejde mellem Estland, Letland og Litauen.

29. maj: Finansudvalget tiltræder:

- Erhvervelse af en del af Haderslev Vesterskov Øvelsesplads for ca. 1,35 mio. kr. Arealet har hidtil været lejet til brug for garnisonen i Haderslev.
- Anvendelse af ca. 46 mio. kr. til etablering af et nyt overfladebehandlingsværksted til Hovedværksted Ålborg. Det nye værksted opføres hovedsageligt af miljø- og arbejdsmiljømæssige årsager.
- Afhændelse af bygning 1 på Holbæk Kaserne til Holbæk Kommune for 3,15 mio. kr.
- Anvendelse af ca. 13,6 mio. kr. til erhvervelse af nyopførte bygninger i Hvims til Søværnets Teknikskoles Havarikursus. Bygningerne er opført af Frederikshavns Kommune.
- Salg af Holmen kan gennemføres uden om statens regler om offentligt udbud.
- Anvendelse af ca. 11 mio. kr. til opførelse af en ny indkvarteringsbygning på Flådestation Frederikshavn.
- Anskaffelse af to STANDARD FLEX 300 minerydningsmoduler til et samlet beløb af ca. 276 mio. kr. Hvert minerydningsmodul består bl.a. af to fjernstyrede minerydningsdroner, en undervandsdrone og nødvendigt sonar-, positions-, databehandlings- og radioudstyr.
- Anskaffelse af panserværnsammunition til hæren for et samlet beløb af ca. 138 mio. kr. Anskaffelsen omfatter panserværnsraketter til hærens panserværnsvåben af typen TOW, moderne ammunition til 84 mm dysekanon og lette panserværnsraketter.

1. juni: Flyvestationerne Vandel og Tirstrup nedlægges som deployeringsflyvestationer. Hærens Flyvetjeneste forbliver på Flyvestation Vandel. Flyvestation Tirstrup søges anvendt som depotområde, mens øvrige dele af flyvestationen søges afhændet og eventuelt anvendt til andet formål.

3. juni: NATO-udenrigsministrene mødes i Berlin for at drøfte Alliancens interne og eksterne tilpasning, IFOR, opbygningen af den europæiske forsvars- og sikkerhedsidentitet inden for NATO samt Alliancens nye opgaver og struktur. På mødet fastlægger ministrene retningslinier og målsætninger for den videre tilpasning af Alliancens strukturer, herunder kommandostrukturen. Ministrene afholder i forbindelse med mødet drøftelse med den russiske udenrigsminister Primakov.

Forsvarsminister Hans Hækkerup på besøg hos de danske soldater i Bosnien.
Foto: NORDFOTO/Henning Blichmann.

3. juni: Forsvarsministeriet anmoder Forsvarskommandoen om at iværksætte overvejelser om, hvilke foranstaltninger der kan træffes for at imødegå tyveri af især håndvåben og ammunition. Overvejelserne igangsættes bl.a. på baggrund af de seneste måneders våbentyverier fra forsvaret. Repræsentanter fra Forsvarsministeriet, Forsvarskommandoen, Hjemmeværnskommandoen, Forsvarets Efterretningstjeneste og Rigspolitichefen deltager i en møderække om forholdet.

3.-7. juni: Forsvarsministeriet afholder i samarbejde med Forsvarskommandoen, Hjemmeværnskommandoen og Forsvarets Bygningstjeneste et miljøseminar med repræsentanter for Forsvarsministerierne i Polen, Litauen og Estland.

6.-8. juni: Forsvarsudvalget og forsvarsministeren besøger de danske styrker i Bosnien-Hercegovina.

10. juni: I Bosnien-Hercegovina kører en dansk militær personvogn ind i et uafmærket minefelt og beskadiges. Personellet tilbringer natten i bilen og evakueres dagen efter.

13. juni: En arbejdsgruppe under Forsvarsministeriet vedrørende det fremtidige behov for og anvendelse af sprogofficerer og tolke i forsvaret afgiver rapport. Rapporten anbefaler bl.a., at forsvarets internationale fredtidsopgaver – herunder retssamarbejdet og våbenkontrol-opgaver – for fremtiden bør være styrende for uddannelse og anvendelse af forsvarets sprogofficerer.

13. juni: NATO-forsvarsministre mødes i Bruxelles for første gang i 30 år i NAC-regi, dvs. også med fransk deltagelse. Ministrene drøfter tilpasningen af NATO's kommandostruktur til den ændrede sikkerhedspolitiske situation i Europa, IFOR og behovet for at revidere NATO's forsvarsplanlægningssystem.

14. juni: Republikken Bosnien-Hercegovina, Føderationen, Republika Srpska, Rest-Jugoslavien og Kroatien indgår i OSCE-regi en aftale om våbenbegrænsninger i overensstemmelse med Dayton-aftalens bestemmelser om regional stabilitet. Aftalen er baseret på CFE-traktatens metodik. Overskydende materiel skal efter aftalen fjernes inden for 16 måneder. Det danske forsvar stiller bl.a. eksperter til rådighed i forbindelse med inspektioner efter aftalen, undervisning i våbenkontroll-data-management samt den praktiske tilrettelæggelse og gennemførelse af våbenreduktionerne.

20. juni: Forsvarsministeren taler ved NATO-workshop i Warszawa om bl.a. behovet for en udbygning af Partnerskab for Fred, NATO-udvidelse samt Danmarks indsats på det fredsbevarende område og i forhold til Østersø-området.

21. juni: Forsvarskommandoens overvejelser om, hvilke foranstaltninger der kan træffes for at imødegå tyveri af især håndvåben og ammunition, afleveres til Forsvarsministeriet. Af konklusionerne skal nævnes, at forsvarets sikkerhedsmæssige bestemmelsesgrundlag generelt findes at være tilfredsstillende, men at sikkerhedsforanstaltningerne ved hjemmeværnets våbenkamre bør øges.

28. juni: Hovedværksted Aalborg færdiggør som første europæiske værksted Lead-the-Fleet modifikation af en F-16 i det såkaldte Mid-Life-Update program. Det markeres ved en »Roll-Out« begivenhed, hvor

Dansk F-16 fly efter midtvejsmodifikation (MLU) sammen med amerikansk kollega over Mojave-ørkenen. Foto: USAF.

en af flyvevåbnets testpiloter prøvflyver det færdige fly under overværelse af gæster fra partnere i F-16 samarbejdet, herunder de deltagende industrivirksomheder.

29. juni: Sverige overtager ledelsen af Den Nordisk-Polske Brigade. Som ny chef udpeges den svenske brigadegeneral Jan Gunnar Bergström. Danmark overtager posten som næstkommanderende med oberst Bent Sohnemann.

1. juli: Flyvevåbnets radarstyrede 40 mm kanonnærluftforsvarssystem L/70 deaktiveres, og uddannelsen ved eskadrille 670 på Flyvestation Aalborg indstilles. I stedet oprettes et STINGER uddannelseselement på Flyvestation Skalstrup under Luftværnsgruppen, der fremover skal varetage uddannelse af personel til betjening af flyvevåbnets kommende STINGER missilnærluftforsvarssystem.

1. juli: Samarbejds- og delegationsaftale mellem Forsvarsministeriet og Miljø- og Energiministeriet vedrørende maritim forureningsbekæmpelse og maritim miljøovervågning underskrives.

3. august: Et af flyvevåbnets Gulfstream G-III fly totalhavarerer under anflyvning til Vargar Lufthavn på Færøerne. Forsvarschefen, admiral Hans Garde, omkommer ved flystyrtet. Ved ulykken omkommer tillige admiralens hustru Anna Garde, oberst Ole Jørgensen, orlogskaptajn Hans Henrik Spøhr, major Jens Blæhr, kaptajn Claus Ervin Jørgensen, premiereløjtnant Tummas Djoni Askham, oversergent Bent Nielsen og oversergent Per Allan Hansen. Undersøgelserne i forbindelse med havariet er endnu ikke afsluttede.

7. august: Hærens Materielkommando indgår kontrakt om levering af panserværnsvåben – TOW-missiler – til hæren. Anskaffelsen gennemføres koordineret med det norske og svenske forsvar inden for rammerne af Nordisk Materielsamarbejde.

Den 3. august 1996 mistede 9 mennesker livet ved den tragiske flyulykke på Færøerne. Vædderen, medbringende bærerne, Glenten og Sværdfisken på vej til Holmen.
Foto: Forsvarskommandoen/Jørgen Kølle.

9. august: Forhandlingerne mellem Forsvarsministeriet, Forsvarskommandoen, Hjemmeværnskommandoen, Forsvarets Bygningstjeneste og Miljøstyrelsen om et regelsæt for miljøregulering af skyde- og øvelseselementer, der indledtes i sommeren 1994, afsluttes. Regelsættet udsendes i offentlig høring ved udgangen af 1996.

11. august: Inspektionsskibet VÆDDEREN med de ni omkomne fra flyulykken ankommer til Marinestation Holmen, hvor der afholdes en mindehøjtidelighed under overværelse af bl.a. de omkomnes pårørende.

12. august: Forsvarschefen, admiral Hans Garde og hustru Anna Garde bisættes fra Holmens Kirke under fuld militær honnør.

12.-15. august: Forsvarsministeren besøger Grønland sammen med den tyske forsvarsminister.

13. august: Finansudvalget tiltræder, at der fra den 14. august 1996 etableres en ny ordning, som forbedrer pensionsforholdene for overenskomstansat personel, der omkommer eller påføres varige mén under eller som følge af tjenesten i udlandet.

Den danske korvet NIELS JUEL anløber St. Thomas. Korvetten deltager i STANAVFOR-LANT øvelsesaktiviteter i bl.a. Caribien. Foto: SOK.

19. august: Den danske korvet OLFERT FISCHER tilgår STANAVFORLANT. Korvetten deltager sammen med den stående flådestyrke i øvelsesaktiviteter i bl.a. Caribien.

20. august: General Christian Hvidt fra flyvevåbnet tiltræder som ny forsvarschef.

20.-22. august: Forsvarsministrene fra Tyskland, Polen og Danmark mødes på Hiddensee i Tyskland. Ministrene drøfter NATO's udvidelse og trilateralt militært samarbejde. Ministrene enes om at invitere forsvarsministrene fra de baltiske lande med til næste møde, som afholdes i Danmark i maj 1997.

26.-29. august: Den ukrainske viceforsvarsminister Bizan besøger Danmark og underskriver en erklæring om samarbejde på det forsvarsmæssige område mellem Danmark og Ukraine.

August: Den første økologiske verdensudstilling gennemføres på Holmen.

2.-6. september: En række officerer fra det sydlige Afrika deltager i et studiebesøg ved det danske forsvar. Studiebesøgets formål er at indhente oplysninger om den danske uddannelseskoncept for fredsbevarende operationer med henblik på at videreudvikle uddannelseskoncepten og kapaciteten i det sydlige Afrika.

25.-26. september: Forsvarsministeren deltager i det uformelle NATO-forsvarsministermøde i Bergen, under hvilket der bl.a. er drøftelser med den russiske forsvarsminister Igor Rodionov. Herudover er der mellem ministrene enighed om at igangsætte NATO's militære planlægning for en ny mandatperiode for styrken i Bosnien-Hercegovina. Endvidere drøftes NATO's udvidelse og tilpasning af Alliancens kommandostruktur, NATO-Rusland forholdet og Partnerskab-for-Fred.

26. september-12. oktober: Partnerskab-for-Fred flådeøvelsen COOPERATIVE VENTURE finder sted i danske farvande med deltagelse fra Canada, Frankrig, Tyskland, Holland, Italien, Litauen, Norge, Polen, Sverige, Storbritannien, USA og Danmark.

Bytræningscenteret »Brikby« i Oksbøl. Foto: Jørgen Kølle.

30. september-11. oktober: Den danske »in the spirit of Partnership for Peace« øvelse BALTIC CIRCLE for hær- og flystyrker finder sted i Danmark med deltagelse fra Norge, Sverige, Finland, Estland, Litauen, Polen, Tyskland, USA og Danmark.

1. oktober: Produktionsfasen af F-16 Mid-Life-Update programmet iværksættes på Hovedværksted Aalborg. Arbejdet med modifikation af flyvevåbnets F-16 forventes at fortsætte til år 2001.

1. oktober: Den maritime embargo mod det tidligere Jugoslavien – Operation SHARP GUARD – afsluttes formelt. Søværnet har fra juni 1993 til oktober 1996 deltaget i operationen i 7 perioder af hver ca. 3 måneders varighed. De danske korvetter har anråbt, inspiceret og omdirigeret henholdsvis 629, 124, og 10 skibe under deres deltagelse. SHARP GUARD bekræfter, at danske orlogsfartøjer kan indgå i internationale operationer fjernt fra Danmark.

7.-8. oktober: Der afholdes nordisk forsvarsministermøde i Kalmar, Sverige. Ministrene lægger vægt på at fortsætte det nordisk-polske samarbejde i en opfølgestyrke til IFOR. Videre beslutter ministrene at lade en embedsmandsgruppe lave et oplæg til et tættere nordisk samarbejde

om opstilling af styrker til fredsoperationer. Endelig besluttes det at intensivere det nordiske forsvarssamarbejde på miljøområdet og at støtte opbygningen af en fredsbevarende kapacitet i det sydlige Afrika.

8. oktober: Et litauisk kompagni fra den baltiske fredsbevarende bataljon (BALTBAT) tilgår de danske IFOR styrker i det tidligere Jugoslavien.

9. oktober: Finansudvalget tiltræder, at der indgås aftaler om anskaffelse af to STANDARD FLEX 300 forureningsbekæmpelsesmoduler til et samlet beløb af ca. 10 mio. kr. Hvert forureningsbekæmpelsesmodul består bl.a. af en standard container, flydespærringer, olieopsamlings- og pumpeenheder samt reservedele, specialbeklædning og måleudstyr.

11. oktober: »Rapport om kriminelle værnepligtige i forsvaret« offentliggøres. Rapporten er afgivet af en af forsvarsministeren nedsat ar-

Hærens nye Multiple Launch Rocket System, der bl.a. forbedrer bekæmpelse af fjendtligt artilleri. Foto: LTV Aerospace and Defence.

bejdsgruppe og indeholder forslag til, hvorledes problemerne med straffede værnepligtige i forsvaret kan gøres mindre.

22.-23. oktober: Statsministeren, forsvarsministeren og forsvarschefen besøger de danske styrker i Bosnien-Hercegovina.

23. oktober: Finansudvalget tiltræder:

- Anskaffelse af natobservationsudstyr til hæren til et samlet beløb af ca. 267 mio. kr. Anskaffelsen forbedrer danske enheders evne til løsning af observations- og identifikationsopgaver i mørke og under nedsat sigtbarhed samtidigt med, at den passive beskyttelse og dermed sikkerheden for personalet øges.
- Anskaffelse og opdatering til Mid-Life-Update konfiguration af 4 brugte F-16 erstatningsfly til et samlet beløb af ca. 260 mio. kr. Anskaffelsen bidrager til opretholdelse af strukturen på 60 fly i F-16 flyenes resterende levetid.

Oktober: Danske officerer underviser ved Zimbabwe Staff College på et seminar vedrørende fredsbevarende operationer for officerer fra lande i det sydlige Afrika.

6. november: Finansudvalget tiltræder:

- Anskaffelse af materiel til Den Danske Internationale Brigade til et samlet beløb af ca. 219 mio. kr. I projektet indgår påbegyndelse af renovering og opdatering af pansrede mandskabsvogne, herunder montering af tillægspansring, anskaffelse af natobservationsudstyr samt anskaffelse af special- og transportkøretøjer bl.a. terrængående lastvogne og læsemaskiner.
- Anskaffelse af en kampvognssimulator til uddannelse og vedligeholdende træning af personel til et samlet beløb af ca. 104 mio. kr. Anskaffelsen vil effektivisere uddannelsen af kampvognsbesætninger og -delinger samtidigt med, at belastningen af miljøet og slitage på kostbart materiel begrænses.

10.-16. november: Hans Kongelige Højhed Prins Joachim og forsvarsministeren besøger bl.a. det tidligere Jugoslavien og Centralasien.

Feltgudstjeneste i Makedonien. Foto: FPR-R C. L. Pontoppidan.

18. november: WEAG-forsvarsmisttermøde i Oostende. Ministrene beslutter at udbygge det eksisterende WEAG-samarbejde med etablering af en Vesteuropæisk Forsvarsmaterielorganisation, WEAO, som i første omgang får til opgave at yde støtte til WEAG's forsknings- og teknologiprogram, EUCLID.

19. november: WEU-ministtermøde i Oostende. Fra dansk side deltager forsvarsministeren og udenrigsministeren. Hovedemnet for mødet var en drøftelse af den aktuelle situation i de store Søers område i Afrika, og muligheden for en WEU-rolle i den forbindelse.

27. november: Finansudvalget tiltræder, at der i 1997 bidrages til gennemførelse af NATO's fællesfinansierede investeringsprogram med et beløb på ca. 190 mio. kr.

27. november: I fortsættelse af Aftale af 8. december 1995 om forsvarets ordning 1995-1999 fastlægges detaljerne for Forsvarskommandoens overdragelse af Søgaardlejren til Hjemmeværnskommandoen. Hjemmeværnskommandoen overtager hele Søgaardlejren og ikke kun den sydlige del af lejren som oprindeligt planlagt. Overdragelsen finder sted 1. januar 1997.

Det danske landskab set fra bagenden af en C-130 Hercules. Foto: N.M. Schaiffel-Nielsen.

27. november: Danmark tilmelder et C-130 Hercules fly med luftnedkastningskapacitet samt militære observatører og stabspersonel til et nyoprettet multinationalt hovedkvarter under canadisk ledelse, der undersøger muligheden for militært at støtte den humanitære indsats i Centralafrika. På grund af lokale politiske problemer i Centralafrika omkring indsættelsen af styrken samt en forbedret humanitær situation i Centralafrika beslutter Canada 13. december at tilbagekalde det internationale hovedkvarter. Det betyder, at Canada over for Danmark meddeler, at der ikke vil blive brug for det tilbudte danske styrkebidrag.

29. november: I Bosnien-Hercegovina skrider en dansk kampvogn ud på en bro og vælter ned i et vandløb. Korporal Harald Sejrsgaard-Jacobsen omkommer ved ulykken, og overkonstabel Max Meldgaard kvæstes alvorligt.

2.-3. december: OSCE topmøde i Lissabon. Topmødet beslutter bl.a. at videreudvikle samarbejdet om sikkerhedsmodellen for det 21. århund-

rede. Der vedtages et mandat for forhandlingerne om tilpasning af CFE-traktaten til de ændrede sikkerhedspolitiske vilkår i Europa, et rammedokument for våbenkontrol og et dokument vedrørende udvikling af dagsordenen for OSCE's Forum for Sikkerhedssamarbejde.

10.-11. december: NATO-udenrigsministrene mødes i Bruxelles til deres halvårslige møde. De godkender operationsplanen for den stabiliseringsstyrke, SFOR, som skal afløse implementeringsstyrken, IFOR, i Bosnien-Hercegovina. Ministrene indstiller endvidere til Alliancens stats- og regeringschefer, at der indkaldes til et topmøde den 8.-9. juli 1997 i Madrid. Det forventes, at der på topmødet vil blive truffet beslutninger om NATO's interne tilpasning, Alliancens åbning mod øst og om evnen til at udføre nye opgaver. Udenrigsministrene afholder desuden møde med deres russiske kollega Primakov. Den 11. december afholdes et NACC-udenrigsministtermøde, hvor man bl.a. drøfter oprettelsen af et Atlantisk Partnerskabsråd.

11. december: Et dansk F-16 kampfly bryder i brand under start fra en base i England og styrter kort efter ned. Begge piloter skyder sig ud med katapultsæde og slipper uskadte fra havariet.

11. december: Finansudvalget tiltræder:

- Anskaffelse af EDB-udstyr mv. til hærens kommandostationer til et samlet beløb af ca. 60 mio. kr. Anskaffelsen medfører en reduktion i tidsforbruget til manuelle rutiner, en forbedret informationsudvikling såvel internt i føringscentre som mellem de nationale og allierede føringscentre samt en modernisering af informationsbehandlingen og præsentationen heraf.
- At der gennemføres modernisering af anflyvnings- og landingsssystemer i fly og helikoptere samt på flyoperative flyvestationer for et samlet beløb af ca. 162 mio. kr. Moderniseringen vil forøge sikkerheden ved gennemførelse af flyoperationer.
- At projektet vedrørende udviklingsfasen af Mid-Life-Update til flyvevåbnets F-16 fly tilføres i alt ca. 38 mio. kr.
- At Forsvarsministeriet mageskifter Langelandsfortet med et areal i Oksbøl tilhørende Skov- og Naturstyrelsen med overdragelse den 1. januar 1997.

Den flyvende intensivafdeling, der består af containere i et C-130 Hercules, er en ny metode til transport af hårdt sårede. Foto: Allan Kristensen.

13. december: Ammunitionsrydningsæsonen for 1996 på Vestamager afsluttes, efter at det med Ørestadsselskabet A/S aftalte areal for 1996 er ryddet og frigivet.

15. december: Forsvarsministrene fra en række lande bliver enige om at etablere en multinational FN-udrykningsstyrke på højt beredskab. Styrken, der forventes operativ i 1999, skal kunne deltage i fredsbevarende operationer i FN-regi i kortere perioder. Tanken er at forbedre FN's reaktionsevne ved at opstille en brigade – SHIRBRIG – som på forhånd har indarbejdet et fælles arbejdsgrundlag, så den kan udsendes hurtigt og effektivt.

17.-18. december: NATO-forsvarsministrene mødes i Bruxelles. Ministrene bemyndiger SACEUR til at aktivere SFOR med henblik på at sikre freden i Bosnien-Hercegovina. Ministrene lægger vægt på at fastholde alliancens militære effektivitet, at styrke de transatlantiske bånd, at opbygge ESDI inden for NATO, at fortsætte arbejdet for NATO's åbning for nye medlemmer, at styrke Partnerskab-for-Fred samarbejdet

samt at udvikle samarbejdet med Rusland og Ukraine. I relation til udvidelsen er der enighed om, at der ikke er behov for at ændre alliancens atompolitik. Der er heller ingen intentioner om, planer om eller grund til at stationere atomvåben på de nye medlemmers territorier. Endvidere vedtager ministrene at fortsætte arbejdet med at udvikle en ny kommandostruktur tilpasset den nye sikkerhedspolitiske situation og hele spektret af NATO's opgaver. I relation til WEU besluttet at involvere WEU i NATO's forsvarsplanlægning. Endelig vedtager ministrene at forbedre alliancens evne til at modstå truslen fra masseødelæggelsesvåben.

Afslutningsvis mødes ministrene med den russiske forsvarsminister Rodionov, med hvem man bl.a. drøfter NATO's kommende udvidelse og forholdet mellem NATO og Rusland.

19. december: Finanslov for 1997 vedtages i Folketinget.

20. december: Forsvarsministeriet iværksætter en overordnet strategi for ministerområdets anvendelse af informationsteknologi (IT). IT-strate-

Pansret mandskabsvogn og soldater giver en hånd og et lift i forbindelse med den hårde vinter i februar. Foto: Jørgen Kølle.

Et kompagni fra Sjællandske Livregiment afslutter de første tre måneder med »Musketærturen«. Foto: Sjællandske Livregiment.

gien skal sikre, at informationsteknologien fastholdes som et dynamisk redskab for Forsvarsministeriets virke, således at man sikrer en bedre anvendelse af ministerområdets menneskelige ressourcer samt optimal udnyttelse af de rådige tekniske og økonomiske ressourcer. De grundlæggende principper i IT-strategien er, at Forsvarsministeriets informatiksystemer fremover i langt højere grad baseres på standardprodukter, og at der opbygges en fælles arkitektur, som muliggør afvikling af koncernfælles applikationssystemer.

20. december: Folketinget vedtager folketingsbeslutning B68 vedrørende dansk deltagelse i SFOR i det tidligere Jugoslavien. Sammen med enheder fra Norge, Sverige, Finland og Polen vil danske styrker fortsat indgå i NORDPOLBDE, der forbliver knyttet til NATO-styrkens amerikanske division i det nordlige Bosnien-Hercegovina. Det danske bidrag består af ca. 750 personer, hvilket er en reduktion i forhold til IFOR på ca. 50 mand.

TILLÆG 1

Forsvarets økonomi

Budgettet

Den 8. december 1995 blev der indgået en aftale om forsvarets ordning 1995-1999. Hovedsigtet er at videreføre den omstrukturering af det danske forsvar, som den sikkerhedspolitiske situation mv. tilsiger.

Det indebærer bl.a., at forsvarets udgifter til deltagelse i løsning af opgaver i FN-, OSCE- og NATO-regi – herunder indsættelse af dele af Den Danske Internationale Brigade samt udsendelse af EU-monitorer – afholdes inden for forsvarsrammen. Der blev afsat et årligt nettobeløb på 530 mio. kr. svarende til udsendelsen af ca. 1500 mand i FN-tjeneste. Aftalen indebærer endvidere bl.a., at øvelsesvirksomheden og antallet af mønstringsdage opretholdes på det oprindeligt planlagte niveau. Herudover har Forsvarsministeriet fået overført driftsansvaret for maritim miljøovervågning og maritim forureningsbekæmpelse (miljøske) og ismeldetjenesten og isbrydningstjenesten (isbryderne). Endelig er der i 1996 inden for »Militært samarbejde med de central- og østeuropæiske lande« gennemført en række fællesaktiviteter, der omfatter uddannelse, materielbistand, øvelser, udveksling og stabsdrøftelser m.v. Til disse aktiviteter er der i 1996 anvendt ca. 50 mio. kr.

Budgettet reguleres som hidtil for aftalte stigninger i personeludgifter, pensionsreguleringer og andre nye eller ændrede afgifter samt for valutakursudsving og prisudvikling for materiel, brændstof mv., som det er nødvendigt at importere.

Forsvarsbudgettets hovedposter for 1993-1997 fremgår af tabel 1.

Tabel 1: Hovedposterne, netto i mio. kr. (årets priser).

	1993	1994	1995	1996	1997
Fællesudgifter	110,5	101,8	108,3	112,3	122,9
Militært forsvar	15.140,1	15.034,6	15.212,9	15.538,6	16.065,7
heraf:					
Forsvarskommandoen og Hjemmeværnet	14.634,8	14.558,3	14.786,7	15.118,9	15.597,7
Særlige udgifter vedr. NATO	390,4	338,3	300,4	254,5	343,2
Service og hjælpetj.	114,9	138,0	125,8	165,2	124,8
Civil virksomhed	209,1	225,2	214,4	224,0	240,1
heraf:					
Farvandsvæsen m.v.	190,1	205,4	189,8	188,2	201,3
Øvrig civil virksomhed	19,0	19,8	24,6	35,8	38,8
MOMS	1.115,8	1.047,5	998,2	1.080,0	1.080,0
Forsvarsministeriet i alt	16.575,5	16.409,1	16.533,8	16.954,9	17.508,7

For 1993 til 1995 er der anvendt statsregnskabstal og for 1996 tal fra forslag til tillægsbevillingslov. For 1997 er der anvendt tal fra finanslov for 1997. Udgifter til moms for 1996 og 1997 er skønnet. De anførte beløb for 1996 og 1997 er excl. »Isafgifter fra skibe og havne«.

Løn- og investeringsudgifterne på forsvarsbudgettet fremgår af tabel 2.

Tabel 2: Løn- og investeringsudgifter.

	1993	1994	1995	1996	1997
Forsvarsministeriet i alt	16.575,5	16.409,1	16.533,8	16.954,9	17.508,7
heraf:					
Lønudgifter	8.616,2	8.656,8	8.514,6	9.032,2	9.254,4
Andel i procent	52,0	52,8	51,5	53,3	52,9
Investeringsudgifter excl. moms	2.478,7	2.321,3	2.392,7	2.416,6	2.635,8

Tabel 3 viser de samlede internationale udgifter. Det skal bemærkes, at udgifterne til deltagelse i FN/OSCE/NATO opgaver og til observatører og monitører er opgjort brutto, mens udgifterne til NATO-formål er finanslovens netttotal.

Tabel 3: Internationale udgifter.

	1993	1994	1995	1996	1997
NATO	603,8	564,5	526,8	508,4	594,2
Deltagelse i FN/OSCE/NATO opgaver	602,4	684,9	645,5	670,5	1)
EU-monitorer og OSCE-observatører	30,6	17,5	13,9	14,6	16,8
Østsamarbejde	0,0	11,6	39,3	49,6	70,0
I alt	1.236,8	1.278,5	1.225,5	1.243,1	

1) I henhold til »Aftale om forsvarets ordning 1995-1999« er der afsat et årligt nettobeløb på 545 mio. kr. (opreguleret) til løsning af internationale opgaver i FN-, OSCE- og NATO-regi, hvor mer-/mindreforbrug ubeskåret kan overføres inden for forligsperioden. Udgifter til udsendelsen af SFOR styrken anslås til ca. 515 mio. kr.

NATO-landenes forsvarsudgifter

Tabel 4 viser forsvarsudgifternes andel af bruttonationalproduktet i løbende priser. Tabel 5 viser forsvarsudgifterne pr. indbygger, der af hensyn til sammenligning er omregnet til US dollars pr. indbygger i årets prisniveau og vekselkurs. Forsvarsudgifterne er i denne forbindelse opgjort efter en fælles NATO-definition, som for Danmarks vedkommende adskiller sig fra det af Folketinget vedtagne forsvarsbudget ved at indeholde visse udgifter uden for paragraf 12. Forsvarsministeriet; f.eks. dele af Danmarks Meteorologiske Institut og Kort- og Matrikelstyrelsens budgetter, de faktisk udbetalte pensioner og moms. Samtidig medtages visse driftsudgifter under afsnittet vedrørende civil virksomhed ikke. Herudover kan der foretages andre korrektioner, hvis det skønnes nødvendigt af hensyn til sammenligningen.

Tabel 4: Sammenligning af NATO-landenes forsvarsudgifter i procent af BNP (løbende priser).

	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Grækenland	4,3	4,5	4,4	4,4	4,4	4,6
Tyrkiet	3,8	3,9	3,9	4,1	4,0	4,4
USA	5,0	5,1	4,8	4,3	4,0	3,7
Frankrig	3,6	3,4	3,4	3,3	3,1	3,0
England	4,3	3,8	3,6	3,4	3,0	2,9
Portugal	2,7	2,7	2,6	2,5	2,6	2,7
Norge	2,8	3,0	2,7	2,8	2,4	2,5
Holland	2,5	2,5	2,3	2,1	2,0	2,0
Italien	2,1	2,1	2,1	2,0	1,8	2,0
Danmark	2,1	2,0	2,0	1,9	1,8	1,8
Tyskland	2,3	2,1	2,0	1,8	1,7	1,7
Belgien ¹⁾	2,4	1,9	1,8	1,7	1,7	1,6
Canada	1,9	1,9	1,9	1,8	1,6	1,5
Spanien	1,7	1,6	1,7	1,5	1,5	1,5
Luxembourg	1,0	1,0	0,9	0,9	0,8	0,8

¹⁾ Fra 1992 er forsvarsudgifterne excl. Gendarmeriet.

Tabel 5: Sammenligning af NATO-landenes forsvarsudgifter pr. indbygger i årets priser og omregnet til USD i henhold til IMF gennemsnitlig vekselkurs det pågældende år.

	1991	1992	1993	1994	1995	1996
USA	1109	1195	1153	1105	1055	1021
Norge	771	887	737	785	805	869
Frankrig	748	786	739	766	820	811
Danmark	518	549	517	522	598	596
England	744	692	585	589	570	564
Grækenland	373	425	393	416	483	537
Holland	481	521	461	464	518	518
Tyskland	494	521	458	446	503	491
Belgien	462	411	371	390	438	433
Italien	429	440	360	356	338	404
Luxembourg	281	317	275	317	354	344
Portugal	214	257	222	220	269	298
Canada	398	380	356	326	305	284
Spanien	234	232	212	190	221	225
Tyrkiet	99	105	119	87	107	150

TILLÆG 2

Vedtagne lovforslag i 1996

	Stillet		Behandlet
1. Forslag til lov om eksklusive økonomiske zoner. (L 149) Af udenrigsministeren (Niels Helveg-Petersen).	17/1-96	1. behandling Betænkning 2. behandling 3. behandling	7/2-96 10/4-96 18/4-96 30/4-96
2. Forslag til lov om ændring af lov om beskyttelse af havmiljøet, lov om skibes sikkerhed m.v. og søloven. (Ændring som følge af lov om eksklusive økonomiske zoner). (L 154) Af miljø- og energiministeren (Svend Auken).	17/1-96	1. behandling Betænkning 2. behandling Tillægsbetænkning 3. behandling	7/2-96 28/3-96 18/4-96 25/4-96 30/4-96

TILLÆG 3

Folketingsbeslutninger i 1996

	Stillet		Behandlet
1. Forslag til folketingsbeslutning om dansk nej til EU-våbenmarked. (B 120) Af Keld Albrechtsen (EL) og Søren Søndergaard (EL).	28/3-96	1. behandling	18/4-96
2. Forslag til folketingsbeslutning om etablering af atomvåbenfri zoner i Europa. (B 29) Af Keld Albrechtsen (EL), Gert Petersen (SF) m.fl.	10/10-96	1. behandling	15/11-96
3. Forslag til folketingsbeslutning om flytningen af Thulebefolkningen. (B 52) Af Keld Albrechtsen (EL), Gert Petersen (SF) m.fl.	31/10-96	1. behandling	26/11-96
4. Forslag til folketingsbeslutning om dansk deltagelse i en opfølgingsstyrke i Bosnien-Hercegovina. (B 68) Af udenrigsministeren (Niels Helveg-Petersen).	27/11-96	1. behandling Betænkning 2. behandling, vedtagelse	11/12-96 18/12-96 20/12-96

TILLÆG 4

Forespørgsler i 1996

Forespørgsel	Stillet	Besvaret
1. Forespørgsel til statsministeren [Hvilke oplysninger kan regeringen give om den indenrigs- og udenrigspolitiske situation?]. (F50) Af medlemmer fra S,V, KF, SF, RV, FP, EL, CD, og DF.	Anmeldt 23/4-96 Fremmet af foresp. 26/4-96	Forhandling 30/5-96
2. Forespørgsel til forsvarsministeren og justitsministeren [om bestræbelserne på at normalisere forholdene på Christiania]. (F10) Af Tom Behnke (FP) m.fl.	Anmeldt 2/10-96 Fremmet af foresp. 8/10-96	Forhandling 26/11-96
3. Forespørgsel til udenrigsministeren og forsvarsministeren [om udvidelsen af NATO]. (F36) Af Keld Albrechtsen (EL) m.fl.	Anmeldt 17/12-96 Fremmet af foresp. 20/12-96	Forhandling 6/2-97

TILLÆG 5

Spørgsmål til forsvarsministeren i 1996

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
890. Af Otto Stenholdt (V) om, hvad ministerens reaktion er på auditør Bjarne Backs udtalelse vedrørende »polar-dåb« i Grønlands Kommando i Grønnedal, Grønland?	2/1-96	10/1-96
911. Af Søren Søndergaard (EL) om, ministeren kan bekræfte påstanden om, at tre af de lastvognschauffører, som blev tilbageholdt af bosnisk-serbisk politi ved Sarajevo frem til torsdag den 5. januar 1996, blev anholdt, mens de kørte i en NATO-konvoj, og kan ministeren i så fald oplyse, hvem der har ansvaret for, at NATO-styrkernes opgave med at sikre fri passage til Sarajevo ikke blev ført ud i livet?	5/1-96	16/1-96
1129. Af Tom Behnke (FP) om, på hvilket grundlag forhandlingerne om en udviklingsplan for Christiania strandede?	22/1-96	30/1-96
1130. Af Tom Behnke (FP) om, hvilke dele af årsaftalen for 1996 med Christianias kontaktgruppe der ikke er overholdt, hvilke overvejelser ministeren gør sig, hvis det ikke lykkes inden den 1. maj 1996 at indgå en årsaftale med Christiania, og kan det komme på tale at rømme området, hvis ikke der indgås en årsaftale inden den 1. maj 1996?	22/1-96	30/1-96
1131. Af Tom Behnke (FP) om, indholdet af den lokalplan, som Forsvarsministeriet ensidigt kan gennemføre, hvis ikke det lykkes at indgå en årsaftale med Christiania?	22/1-96	30/1-96
1135. Af Søren Søndergaard (EL) om, det er i overensstemmelse med den danske regerings opfattelse af NATO-styrkernes mandat i Bosnien, at disse ikke skal beskytte hjemvendende flygtninge mod fysisk afstraffelse, men kun gribe ind, hvis de ser nogen af disse blive slået ihjel?	22/1-96	30/1-96
1156. Af Villy Søvnald (SF) om, ministeren kan bekræfte artiklen i Ekstra Bladet den 23. januar om, at danske soldaters liv blev bragt i fare som følge af ministerens officielle besøg i DANBAT-lejren i september 1995?	24/1-96	2/2-96
1513. Af Bendt Bendtsen (KF) om, hvordan ministeren vil sikre, at der under ekstreme sneforhold vil være et beredskab af bæltkøretøjer på Fyn til evakuering af bilister, til sygetransport m.v.?	23/2-96	1/3-96

1530. Af Pia Kjærsgaard (DF) om, ministeren vil oplyse, hvilke aktiviteter der er igangsat eller vil blive igangsat for at undersøge, hvem der kendte til benyttelsen af urangranater i forbindelse med 800 soldaters medvirken i Golfkrigen, og vil ministeren oplyse, hvornår man opnåede kendskab til benyttelsen, samt hvornår man af de allierede blev underrettet om anvendelsen?	26/2-96	1/3-96
1834. Af Søren Søndergaard (EL) om, hvilke kommentarer ministeren har til den franske udenrigsministers vurdering af, at fredsprocessen i Bosnien er afløst af etnisk opdeling og udrensning, og at IFOR-styrkerne har et medansvar for dette?	27/3-96	17/4-96
1972. Af Søren Søndergaard (EL) om, ministeren vil oplyse, om det er korrekt, at den udstationerede soldat fra Den Danske Internationale Brigade, som torsdag den 11. april 1996 gik amok med et skarpladt gevær i Bosnien, har båret jernkors i tjenesten og besmykket sin beboelsescontainer med naziflag?	15/4-96	23/4-96
1973. Af Søren Søndergaard (EL) om, ministeren vil oplyse, i hvor mange tilfælde danske soldater i Bosnien har reklameret for nazistiske og racistiske synspunkter, mens de har været i tjeneste, eller mens de har befundet sig på militært område, og hvad de ansvarlige officerer har gjort i disse situationer?	15/4-96	23/4-96
1974. Af Søren Søndergaard (EL) om, ministeren vil oplyse, i hvilket omfang nazistiske og racistiske symboler har indgået i de såkaldte dåbsritualer på flådestation Grønnedal?	15/4-96	23/4-96
2022. Af Villy Søvnald (SF) om, ministeren kan oplyse, hvor mange danske soldater henholdsvis soldater fra andre lande i IFOR-styrken, der er blevet dræbt, invalideret eller såret af miner i Bosnien?	19/4-96	29/4-96
2023. Af Villy Søvnald (SF) om, hvad ministeren kan oplyse om udviklingen i de danske forsvarsudgifter sammenlignet med forsvarsudgifterne i de øvrige NATO-lande, og kan ministeren bekræfte, at niveauet for de danske forsvarsudgifter fastholdes de næste 3 år, mens de øvrige NATO-lande foretager drastiske nedskæringer i deres forsvarsbudgetter?	19/4-96	29/4-96
2214. Af Villy Søvnald (SF) om, ministeren vil oplyse, hvilke instrukser fra Forsvarskommandoen eller Forsvarschefen der gælder for forholdet mellem militært personel og pressen, og vil ministeren endvidere vurdere, om instrukserne er i strid med grundlovens § 77?	9/5-96	20/5-96
2248. Af Søren Søndergaard (EL) om, ministeren kan oplyse, i hvilket omfang Forsvarets Efterretningstjeneste (FE) siden anden verdenskrig har registreret personer alene på grundlag af lovlig politisk virksomhed i Danmark, sådan som det nu er kommet frem, at det er sket i Norge?	13/5-96	22/5-96

2269. Af Søren Søndergaard (EL) om, ministeren vil overveje, om dansk deltagelse i de planlagte militærøvelser i Tyrkiet er et hensigtsmæssigt politisk signal at sende i en situation, hvor den tyrkiske stat optrapper sin undertrykkende fremfærd, bl.a. ved at idømme den 73-årige forfatter Yasar Kemal 20 måneders fængsel for at udtale sig om det kurdiske spørgsmål, ved igen at lade store styrker af soldater overskride grænsen til Nordirak, og ved at kriminalisere 4 dansk-støttede centre, som forsøger at hjælpe de alt for mange ofre for den tyrkiske statstortur?	14/5-96	24/5-96
2321. Af Jens Løgstrup Madsen (V) om, ministeren vil forklare, hvorfor antallet af AC-ansatte i Forsvarsministeriet er steget fra 392 i 1987 til 648 i 1995, og især forklare udviklingen i perioden 1993-95?	20/5-96	28/5-96
2457. Af Jens Løgstrup Madsen (V) om, ministeren vil oplyse hvilke udbudsforretninger vedr. reparation og vedligeholdelse af motorer på flådens skibe, der er blevet anvendt siden 1. januar 1993, hvilke virksomheder, der har deltaget i udbudsforretningerne, hvorvidt enheder under Forsvarsministeriet har afgivet tilbud, og i givet fald hvorfor de offentlige tilbud er blevet valgt?	31/5-96	12/6-96
2524. Af Stefan G. Rasmussen (KF) om, ministeren kan indikere, om der findes mulighed for dagligt at fremsende regionale aviser og tv-programmer til vore danske enheder i Bosnien?	11/6-96	19/6-96
2613. Af Søren Søndergaard (EL) om, hvad ministeren kan oplyse om antallet af registreringer af danske statsborgere foretaget af Forsvarets Efterretningstjeneste i perioden fra 1964 - 1978 og fra 1978 til i dag?	17/6-96	24/6-96
2614. Af Søren Søndergaard (EL) om, hvor stort er det antal tilladelser, som udvalget til at føre kontrol med Forsvarets Efterretningstjeneste (det såkaldte Wamberg-udvalg) siden 1978 har givet FE til at registrere danske statsborgere, og er nogle af disse tilladelser blevet inddraget siden?	17/6-96	24/6-96
2615. Af Søren Søndergaard (EL) om, ministeren kan oplyse, hvor mange gange Wamberg-udvalget har givet Forsvarets Efterretningstjeneste tilladelse til, at oplysninger om danske statsborgere er blevet videregivet, og i hvor mange tilfælde dette er sket til fremmede magter?	17/6-96	24/6-96
2616. Af Søren Søndergaard (EL) om, hvor stort er antallet af stikprøver, som Wamberg-udvalget siden sin nedsættelse har foretaget, er der blandt disse eksempler på registreringer, som ikke har været gennemført i overensstemmelse med den givne tilladelse, og hvilke konsekvenser har det medført for både de registrerede og FE?	17/6-96	24/6-96

2745. Af Jens Løgstrup Madsen (V) om, ministeren i forlængelse af spørgsmål nr. s. 2457 vil oplyse, hvilken type følgeomkostninger søværnet beregnede (jf. Finansministeriets cirkulære om udbud og udlicitering) i forbindelse med udbudsforretningerne i marts 1993 og marts 1996 vedrørende reparation og vedligeholdelse af motorer på flådens skibe, og vil ministeren oplyse, hvor stort et beløb disse følgeomkostninger udgjorde i forhold til de vindende bud?	27/6-96	9/7-96
2753. Af Jens Vibjerg (V) om, ministeren kan svare på, hvorfor implementeringstiden vedrørende personel på Flyvestation Vandel er blevet reduceret til en periode på 13 måneder (til 1. juli 1997), set i forhold til Forsvarskommandoens "Plan for gennemførelse af personeltilpasninger 1996 - 2002" af 8. januar 1996?	27/6-96	8/7-96
2767. Af Tommy Dinesen (SF) om, ministeren vil oplyse, hvorfor lodsvæsnet har afskediget 7 mand (3 mand i Øresund, 2 mand i Køge og 2 mand på Bornholm) samt op hævet lodstvang i Køge Havn?	28/6-96	9/7-96
2769. Af Jens Løgstrup Madsen (V) om, ministeren vil oplyse, hvor mange årsværk, der er forudsat ansat i Forsvarsministeriet som direkte følge af en ny vedtagen lovgivning i hver af folketingssamlingerne 1989-90, 1990-91, 1991-92, 1992-93, 1993-94, 1994-95, 1995-96?	1/7-96	9/7-96
2878. Af Jens Løgstrup Madsen (V) om, ministeren vil oplyse, hvilke institutioner under ministeriets ressort der driver værksteder med henblik på reparation og vedligeholdelse af maskiner, køretøjer m.m, og hvor mange personer der er beskæftiget i disse funktioner?	5/7-96	18/7-96
2930. Af Tom Behnke (FP) om, ministeren vil redegøre for, hvor langt Christiania er kommet i planerne om at lovliggøre området, herunder hvad ministeren har tænkt sig at gøre ved den stadig stigende kriminalitet på Christiania, og det at beboerne stort set bor gratis på Christiania?	8/7-96	16/7-96
2937. Af Frank Aaen (EL) om, der ved opdateringen af F-16 fly er betalt merpris for at opnå dansk medproduktion sammenlignet med prisen for en tilsvarende opdatering, hvor udstyret blev indkøbt uden krav om medproduktion?	8/7-96	18/7-96
2970. Af Jens Løgstrup Madsen (V) om, ministeren vil oplyse, om der i forbindelse med udbud af vedligeholdelse af motorer i søværnet i marts 1993 blev foretaget sammenligning mellem søværnets egne beregnede tilbud og de private tilbud forhøjet med følgeomkostningerne ved udlicitering?	10/7-96	26/7-96

3038. Af Tommy Dinesen (SF) om, ministeren i forlængelse af besvarelsen af spørgsmål nr. S 2767 vil oplyse, hvilke forskrifter der findes for bådførernes pligter, og hvorvidt der er leveret termisk beklædning til medarbejderne i lodsvæsnet til brug ved hvilken temperatur?	15/7-96	22/7-96
3039. Af Tommy Dinesen (SF) om, ministeren er enig i de forslag om ophævelse af lodstvang i Køge og fritagelsen for samme i Esbjerg, som rationaliseringsgruppen fremkommer med i deres statusrapport nr. 1, og vil forslagene om nedlæggelse af nogle af stationerne ikke medføre længere sejlads og dermed større hyreudgifter til bådsmand og andre ansatte?	15/7-96	22/7-96
3181. Af Tommy Dinesen (SF) om, hvad baggrunden er for, at det alene er lodserne, der som gruppe er med i rationaliseringsgruppen, der er nedsat til at se på lodsvæsnet?	29/7-96	8/8-96
3182. Af Tommy Dinesen (SF) om, hvorledes det 24 mio. kr. store tilgodehavende i lodsernes regnskab opstår, og hvad der gøres for at få det inddrevet?	29/7-96	8/8-96
3183. Af Tommy Dinesen (SF) om, svaret på spørgsmål nr. S 3039 betyder, at der nu i alle danske havne vil forekomme stramninger med hensyn til lods til skibe med farlige laster?	29/7-96	9/8-96
3359. Af Niels Ahlmann-Ohlisen (KF) om, hvad ministeren agter at gøre for at placere et ansvar i forbindelse med sagen omkring Statens Konfektion, hvor det i Statsrevisorerne beretning nr. 15, 1994, hedder, at: "Statsrevisorerne finder, at resultatet af omdannelsen af statsvirksomheden Statens Konfektion til aktieselskab og forvaltningen af dette selskab har været stærkt kritisabelt"?	16/8-96	28/8-96
3360. Af Niels Ahlmann-Ohlisen (KF) om, ministeren agter at gøre i tilfælde af, at forsvarsministeriet og/eller bestyrelsen for Statens Konfektion taber den retssag, der er anlagt mod samme af udlejerne af Statens Konfektions domicil?	16/8-96	28/8-96
3480. Af Kirsten Jacobsen (FP) om, ministeren vil oplyse, om han finder kontrol- og sikkerhedsforanstaltningerne ved militære våbenlagre tilstrækkelige, i benægtende fald, hvad agter ministeren da konkret at foretage sig for at sikre, at kontrollen i fremtiden strammes?	28/8-96	6/9-96
3481. Af Kirsten Jacobsen (FP) om, ministeren vil oplyse baggrunden for, at det gennem lang tid har været muligt at fjerne/stjæle våben fra Hærens Materielkommando i Hjørring?	28/8-96	6/9-96
3482. Af Kirsten Jacobsen (FP) om, ministeren vil oplyse, hvilken kontrol der føres med militære våbenlagres beholdning af våben?	28/8-96	6/9-96
3483. Af Kirsten Jacobsen (FP) om, ministeren vil oplyse, hvor mange våben der gennem de sidste 3 år er fjernet/stjålet fra militære våbendepoter?	28/8-96	6/9-96

3484. Af Kirsten Jacobsen (FP) om, ministeren vil oplyse, om og i givet fald hvilke skærpede af sikkerheds- og kontrolprocedurerne der er sket gennem de sidste 3 år?	28/8-96	6/9-96
3496. Af Niels Ahlmann-Ohlisen (KF) om, ministeren vil svare på, hvor mange våben der er forsvundet på grund af tyveri fra forsvarets depoter de seneste 5 år?	29/8-96	6/9-96
3599. Af Villy Søvnald (SF) om, ministeren vil fremlægge en opgørelse over antallet af våbentyverier (med mængdeangivelse) fra forsvaret og hjemmeværnet de sidste 5 år, og vil ministeren endvidere oplyse, om ministeren finder det acceptabelt, at en sag som våbentyveriet på Hjørring Kaserne (Ritzaus Bureau, 28/8-96) med de anførte begrundelser holdes hemmeligt?	6/9-96	17/9-96
3600. Af Villy Søvnald (SF) om, idet der henvises til våbentyveriet på Hjørring Kaserne (Ritzaus Bureau, 28/8-96), bedes ministeren oplyse, om han er bekendt med andre for offentligheden hemmeligholdte sager, og kan ministeren oplyse, hvad han agter at gøre for at forhindre tyverier af den karakter i fremtiden?	6/9-96	17/9-96
375. Af Keld Albrechtsen (EL) om, ministeren kan bekræfte, at oprettelsen af en PFP-kommando i Karup omfattende NATO-lande samt alliancefri lande i Østersøområdet forudsætter Folketingets forudgående godkendelse af sådant initiativ?	31/10-96	6/11-96
376. Af Keld Albrechtsen (EL) om, ministeren kan oplyse, hvilke militære styrker der skal tildeles et kommende PFP-hovedkvarter i Karup, og hvilke opgaver der skal udføres af disse styrker?	31/10-96	6/11-96
407. Af Tom Behnke (FP) om, hvad status er på Christiania i forhold til istandsættelse og vedligeholdelse af bevarelsesværdige bygninger, betaling for vand, varme, gas og strøm, betaling af husleje til tiden og overholdelse af bygningsregulativerne?	4/11-96	11/11-96
473. Af Pia Kjærsgaard (DF) om, ministeren ikke finder det mere naturligt at nedsætte forventningerne til antallet af læger til Den Danske Internationale Brigade, når det ikke kan lykkes at få det forventede antal til at melde sig frivilligt?	11/11-96	19/11-96
474. Af Pia Kjærsgaard (DF) om, hvor mange læger forventes i aktiv tjeneste i Den Danske Internationale Brigade ad gangen, og hvor lange perioder man skal være i aktiv tjeneste?	11/11-96	19/11-96
525. Af Tom Behnke (FP) om, hvorfor Christiania ikke betaler leje for benyttelsen af arealet og bygningerne?	14/11-96	25/11-96
526. Af Tom Behnke (FP) om, hvor meget christianitterne skulle betale i leje, hvis de skulle betale leje efter de samme regler, som når staten i øvrigt udlejer grunde og bygninger?	14/11-96	25/11-96

TILLÆG 6

Spørgsmål fra Forsvarsudvalget i 1996

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
52. Vil ministeren i fortsættelse af spørgsmål 10, jf. alm. del - bilag 30, oplyse hvilke konsekvenser §22 i værnepligtsloven har for behandling af sager om aftjening af civil værnepligt, og om denne bestemmelse er med til at forlænge sagsbehandlingstiden?	18/1-96	10/5-96
53. Vil ministeren oversende den undersøgelse, som den svenske Rigsdag har sat i værk i 1995, om at få foretaget en konsekvensanalyse for det svenske forsvar med henblik på et nationalt totalforbud mod landminer, og vil ministeren løbende holde udvalget underrettet om de svenske tiltag på området?	18/1-96	30/1-96
54. Er sagsbehandlingsgange af længere varighed for civile værnepligtige end for militære værnepligtige?	19/1-96	10/5-96
55. Hvor lang er den gennemsnitlige ventetid for at blive optaget på Antvorskov efter sessionsbehandlingen?	19/1-96	10/5-96
56. Er der reel forskel på de personer der er tjenestegørende nægtede og civile værnepligtige m.h.t. udstationssteder og ventetider?	19/1-96	10/5-96
57. Vil ministeren kommentere vedlagte artikel fra Ekstra Bladet den 23. januar 1996 med overskriften "Fint besøg kom før soldaternes liv"?	30/1-96	22/2-96
58. Udvalget anmoder om ministerens kommentar til vedlagte artikler af 20. januar 1996 fra Fyens Stiftstidende vedrørende "Kasernesalg er en dårlig forretning" og "Forsvaret taber millioner på salg".	30/1-96	4/3-96
59. Vil ministeren sikre, at forsvaret ikke rekrutterer danske statsborgere til militærtjeneste før det fyldte 18. år?	31/1-96	27/3-96
60. Vil ministeren oversende sit talepapir, som han anvendte under samrådet med udvalget den 1. februar 1996, jf. alm. del - bilag 98?	2/2-96	1/3-96
61. Blev det danske militær under eller efter Golf-krigen orienteret om hvilke våbentyper, den USA-ledede styrke anvendte?	6/2-96	1/3-96
62. Er det danske militær efter Golf-krigen selv blevet opmærksom på anvendelsen af våbentyper, hvis konsekvenser for eget personel ikke var kendt?	6/2-96	1/3-96
63. Hvordan vil ministeren sikre, at der i andre operationer, hvor der indgår dansk personel, ikke bliver anvendt våben af allierede styrker, hvis konsekvenser ikke er kendte?	6/2-96	1/3-96

64. Ministerens kommentar udbedes til vedlagte artikel fra Fyens Stiftstidende den 20. januar og 19. februar 1996 vedrørende salg af Odense kaserne og flytning af køreskolen til Skive.	20/2-96	19/3-96
65. Ministerens kommentar udbedes til vedlagte notat fra Centralkøreskolen i Odense vedrørende flytning af køreskolen fra Odense til Skive.	20/2-96	19/3-96
66. Vil der være besparelser forbundet med afhændelsen af Odense Kaserne og flytning af aktiviteterne til bl.a. Højstrup og Fredericia?	22/2-96	19/3-96
67. Hvad er begrundelsen for at nedlægge Musikkorps Fyn? Hvis begrundelsen er manglende øvelokaler på grund af afhændelse af Odense Kaserne, vil det ikke være muligt at finde andre egnede øvelokaler til musikkorps på øen?	22/2-96	19/3-96
68. Vil det også efter afhændelse af Odense Kaserne være muligt at afholde hjemmeværnets grundkurser på Fyn?	22/2-96	19/3-96
69. Hvilken præcis rolle spillede auditøren på flådestation Grønneal i diskussionen med kontreadmiralen om fortsættelse af dåbsritualer?	26/2-96	1/4-96
70. Er alle sager fra auditørkorps, som har eller kan få strafferetlige konsekvenser stemplet fortroligt P?	26/2-96	1/4-96
71. Vil ministeren oversende brevene fra den 5. juli og den 2. november 1995, som er tilgæet Grønlandskommandoen eller andre institutioner under forsvaret og som omhandler dåbsritualer?	26/2-96	1/4-96
72. Vil ministeren tilsende udvalget regelsættet for auditørernes virksomhed og redegøre for, hvordan klagesager i forsvaret skal behandles?	26/2-96	13/6-96
73. Vil ministeren i et notat redegøre for, hvordan han ser på auditørens rolle som en garanti for retssikkerheden i forsvaret?	26/2-96	13/6-96
74. Hvad er ministerens reaktion på, at man i forsvaret blander forsvarschefens rolle som øverste administrerende chef sammen med rollen som rettergangschef?	26/2-96	13/6-96
75. Vil ministeren oversende brevet af 20. februar 1996, hvori han tildeler chefen for Grønlandskommandoen en næse, til udvalget?	26/2-96	1/4-96
76. Vil ministeren oversende det talepapir som generalmajor Frandsen brugte under samrådet den 21. februar 1996 til besvarelse af samrådsspørgsmål G, jf. alm. del - bilag 109?	26/2-96	1/3-96

77.	Kan udenrigsministeren bekræfte de i Politikken den 19. marts 1996 nævnte oplysninger om, at den tyrkiske regering og det tyrkiske militær blokerer for transport af minerydningsudstyr til det nordlige Irak? I bekræftende fald ønskes oplyst, hvad der fra dansk side gøres for at få denne blokade stoppet. (Artiklen fra Politikken vedlægges).	20/3-96	10/4-96
78.	Vil ministeren oversende sit talepapir, som han brugte til samrådet den 26. marts 1996 om amerikanske atomprøvesprængninger, jf. alm. del - bilag 121?	26/3-96	28/3-96
79.	Udvalget anmoder om ministerens kommentar til vedlagte artikel fra CS-bladet nr. 3/96 "Alliance ad bagdøren".	27/3-96	6/5-96
80.	Ministeren bedes kommentere konklusionerne i Røde Kors rapporten "Anti-personnel Landmines - Friend or Foe?" (alm. del - bilag 162), herunder hvilke konsekvenser rapporten vil få for det landmine-udredningsarbejde, som ministeren for nylig har igangsat, og kan ministeren endvidere oplyse, hvilke konsekvenser rapporten vil få for den danske regerings forhandlingsudspil og -position ved genoptagelsen af FN-konferencen om særligt inhumane våben i Genève den 22. april-3. maj i år?	10/4-96	23/4-96
81.	Hvad kan ministeren oplyse om initiativer i forbindelse med "mulighederne for at udvikle et fælles fremtidigt ubådsprojekt", jf. ministerens svar på spørgsmål nr. S 701, Folketingets forhandlinger side 2498, 1995/96?	18/4-96	6/6-96
82.	Vil ministeren oplyse, hvor mange ubevogtede våben- og/eller ammunitiondepoter, der findes i Danmark?	13/5-96	19/9-96
83.	Ministeren bedes oplyse (gerne via halvårlig opgørelse), hvorledes Danmarks tilgodehavende hos FN for udgifter til fredsbevarende operationer har udviklet sig gennem de sidste ti år.	20/5-96	9/9-96
84.	Hvad var anledningen til det skænderi, som bevirkede at en soldat ved Den Danske Internationale Brigade udstationeret i Bosnien truede en kollega med et skarp-ladt våben? Spørgsmålet er stillet i forlængelse af samrådsspørgsmål I, jf. alm. del - bilag 189.	6/6-96	11/10-96
85.	Har forsvarsministeren mulighed for at fravælge personer til militærtjeneste på grund af lovlig politisk virksomhed i Danmark?	6/6-96	27/9-96
86.	Har ministeren mulighed for at udstede retningslinier, der frasorterer soldater på grund af politiske holdninger, som praktiseres i tjeneste (f.eks. på kasernen)? Spørgsmålet er stillet i forlængelse af samrådsspørgsmål I, jf. alm. del - bilag 189.	6/6-96	11/10-96
87.	Kan erklærede medlemmer af DNSAP være medlem af Den Danske Internationale Brigade?	6/6-96	11/10-96

88.	Ministerens kommentar udbedes til henvendelsen modtaget under foretræde fra Komiteen til bevarelse af Musikkorps Fyn, jf. alm. del - bilag 211.	10/6-96	28/6-96
89.	Spørgsmålet bortfalder, da det er stillet som spørgsmål 90 jf. alm. del bilag 245.	6/9-96	-
90.	Det fremgår af en artikel i Dagens Nyheter af den 28. august 1996 (vedlagt), at Sverige påregner at undlade destruktion af personelminer type 12. I den anledning bedes ministeren redegøre for, om dette også er tilfældet for Danmarks vedkommende.	11/9-96	7/10-96
91.	Ministeren bedes oplyse hvor mange af de våben, der er fundet i rockermiljøet, stammer fra forsvarrets eller hjemmeværnets depoter.	20/9-96	17/12-96
92.	For perioden 1990-1996 bedes ministeren oplyse, hvorledes bortkomne våben fordeler sig geografisk, på depotstrukturen, herunder de tre værnsområder, hjemmevernsgårde og privatadresser fra militært- og hjemmevernspersonel samt, tillige om muligt, hvor genfundne våben geografisk er dukket op.	20/9-96	17/12-96
93.	Ministeren bedes, om muligt, give en orientering om, hvorledes NATO-lande og Sverige imødegår tyverier af våben fra depoter, herunder hvilke erfaringer landene har høstet.	20/9-96	17/12-96
94.	Ministeren bedes oplyse, i hvilket omfang og på hvilken måde Forsvarsministeriet, Forsvarskommandoen, Forsvarets Efterretningstjeneste, og Rigspolitichefen deltager i undersøgelsen af våbentyverier fra Hjørring Kaserne.	20/9-96	17/12-96
95.	Kan ministeren oplyse, om stålskrotværket i Frederiksværk har en teknologi og en ekspertise i relation til omsmelting af vanskelige stållegeringer, der sætter værket i stand til, eventuelt støttet af andre danske virksomheders teknologi, at destruere og genbruge kampvogne og artilleripjecer til nyttige civile stålprodukter?	20/9-96	2/10-96
96.	Kan ministeren oplyse, om der eksisterer flaskehalse i denne specielle genbrugsteknologi, som man eventuelt kunne afhjælpe ved et særligt statstilskud eller en særlig forskningsindsats?	20/9-96	2/10-96
97.	Ser ministeren nogen mulighed for, at Danmark kunne bidrage med sin ekspertise og sit produktionsapparat ved destruktion af kampvogne og artilleripjecer i Europa og andre steder i verden, hvor denne proces endnu udgør et uløst problem?	20/9-96	2/10-96

1.	Hvad var anledningen til det skænderi, som bevirkede at en soldat ved Den Danske Internationale Brigade udstationeret i Bosnien truede en kollega med et skarpladt våben?
Spørgsmålet er stillet i forlængelse af samrådsspørgsmål I, jf. alm. del - bilag 189.
Spørgsmålet er tidligere stillet i folketingsåret 1995-96, som spørgsmål 84, jf. alm. del - bilag 207.	2/10-96	11/10-96
2.	Har ministeren mulighed for at udstede retningslinier, der frasorterer soldater på grund af politiske holdninger, som praktiseres i tjeneste (f.eks. på kasernen)?
Spørgsmålet er stillet i forlængelse af samrådsspørgsmål I, jf. alm. del - bilag 189.
Spørgsmålet er tidligere stillet i folketingsåret 1995-96, som spørgsmål 86, jf. alm. del - bilag 209.	3/10-96	11/10-96
3.	Kan erklærede medlemmer af DNSAP være medlem af Den Danske Internationale Brigade?
Spørgsmålet er tidligere stillet i folketingsåret 1995-96, som spørgsmål 87, jf. alm. del - bilag 209.	3/10-96	11/10-96
4.	Det fremgår af en artikel i Dagens Nyheter af den 28. august 1996 (vedlagt), at Sverige påregner at undlade destruktion af personelminer type 12. I den anledning bedes ministeren redegøre for, om dette også er tilfældet for Danmarks vedkommende.
Spørgsmålet er tidligere stillet i folketingsåret 1995-96, som spørgsmål 90, jf. alm. del - bilag 245.	3/10-96	7/10-96
5.	Ministeren bedes oplyse hvor mange af de våben, der er fundet i rockermiljøet, stammer fra forsvarets eller hjemmeværnets depoter.
Spørgsmålet er tidligere stillet i folketingsåret 1995-96, som spørgsmål 91, jf. alm. del - bilag 254.	3/10-96	17/12-96
6.	For perioden 1990-1996 bedes ministeren oplyse, hvorledes bortkomne våben fordeler sig geografisk, på depotstrukturen, herunder de tre værnsområder, hjemmeværnsgårde og privatadresser fra militært- og hjemmeværnspersonel samt, tillige om muligt, hvor genfundne våben geografisk er dukket op.
Spørgsmålet er tidligere stillet i folketingsåret 1995-96, som spørgsmål 92, jf. alm. del - bilag 254.	3/10-96	17/12-96
7.	Ministeren bedes, om muligt, give en orientering om, hvorledes NATO-lande og Sverige imødegår tyverier af våben fra depoter, herunder hvilke erfaringer landene har høstet.
Spørgsmålet er tidligere stillet i folketingsåret 1995-96, som spørgsmål 93, jf. alm. del - bilag 254.	3/10-96	17/12-96

8.	Ministeren bedes oplyse, i hvilket omfang og på hvilken måde Forsvarsministeriet, Forsvarskommandoen, Forsvarets Efterretningstjeneste, og Rigspolitechefen deltager i undersøgelsen af våbentyveriet fra Hjørring Kaserne.
Spørgsmålet er tidligere stillet i folketingsåret 1995-96, som spørgsmål 94, jf. alm. del - bilag 254.	3/10-96	17/12-96
9.	Kan ministeren oplyse baggrunden for, at redegørelsen som beskrevet i bilag til Forsvarsudvalget (Alm. del - bilag 14) afgives i fortrolighed i betragtning af den forventeligt store offentlige interesse i sagen?	17/10-96	29/10-96
10.	Henvendelse fra Jørgen Poulsen, Steen Thorbek og Max Simonsen vedrørende hjemmeværnets førstehjælpskurser for erhvervslivet samt samarittervagter ved større civile arrangementer.	31/10-96	18/2-97
11.	I svarene af 2. oktober 1996 på spm. 95-97 (FOU alm. del, bilag 6, 1996/97) til Forsvarsudvalget forklarer erhvervsministeren, at danske virksomheder ikke for nuværende er i besiddelse af ekspertise, der sætter dem i stand til at omsmelte og/eller genbruge skrottede kampvogne og artilleripjecer, men at det vil kræve nogen forskning og nogle investeringer og måske særlige miljøgodkendelser at nå så vidt. Det forekommer at være et massivt miljøproblem for hele Europa helt over til Ural med de mange våben, som efter den kolde krigs ophør er blevet overflødige. Vil miljø- og energiministeren på den baggrund skitsere Danmarks bedste bidrag til en teknisk-økonomisk plan for løsning af dette problem, eventuelt i samarbejde med andre EU-lande?	12/11-96	23/12-96
12.	I den seneste revision af lov om krigsmateriel fra maj 1990 blev indføjet som en ny § 16, at arbejdere der værgede sig ved arbejde med produktion af krigsmateriel, kunne nægte dette uden restriktioner imod deres ret til offentlige dagpenge og bistandsydelse. Kan ministeren bekræfte, at der ikke er nogen arbejdere eller funktionærer, som i de forløbne seks år har påberåbt sig rettighederne i § 16, og vil ministeren overveje at ændre cirkulæret herom til arbejdsformidlingskontorerne, idet det indeholder nogle rigide krav om skriftlige henvendelser til Justitsministeriet med opsættende virkning, som ikke er nævnt i loven, og som trods lovens hensigt skræmmer folk på pengepungen fra at bruge deres rettigheder?	12/11-96	16/12-96
13.	Kan ministeren beskrive hvilke muligheder forsvaret har for at udlicitere eller tage betaling for løsning af civile opgaver i fredstid?	18/11-96	17/12-96

14.	Har ministeren beregnet, hvor meget det har kostet forsvaret at de ydelser, som er omtalt i statsrevisorernes beretning om forsvarets aktiviteter i Nordatlanten, ikke er betalt af de personer, organisationer og myndigheder som har direkte eller indirekte gavn deraf?	18/11-96	17/12-96
15.	Hvad har det betydet for arbejdet i forsvaret af den nordatlantiske del af Danmark, at mandskabet har haft mulighed for at føle, at de havde noget, også i fredstid, meningsfyldt arbejde mens de øvede patrulje og lignende?	18/11-96	17/12-96
16.	Idet det antages, at Forsvarsministeriet har en 5-årsplan for uddannelse af officerer, ønskes det oplyst, om antallet af uddannede officerer har sammenhæng med det mindre forsvar, som må forventes at være en følge af murens fald og ophøret af den kolde krig. Det ønskes i den forbindelse oplyst hvor mange officerer, der er planlagt uddannet i forsvaret i de kommende 5 år og hvor mange af disse, som ifølge planerne kan påregne at blive ansat i forsvaret.	29/11-96	16/12-96
17.	Ministerens kommentarer til de i tidsskriftet CS nr. 1/96, 4/96, 5/96 og 11/96 indeholdte synspunkter vedrørende anskaffelse af kampvogne udbedes, herunder om det er korrekt, at det ud fra en økonomisk helhedsvurdering for det danske samfund vil være mest hensigtsmæssigt af anskaffe nye Leopard 2-A 5 af samme type som den svenske Stridsvagn 122, og at denne kampvogn yder personellet den bedst opnåelige beskyttelse.	6/12-96	7/1-97
18.	Under henvisning til medfølgende kopi af artikel CS-bladet nr. 8/96 side 11 bedes ministeren oplyse, om det indgår i overvejelserne af anskaffe et antal af det beskrevne køretøj.	23/12-96	20/1-97

Ordliste

BALTAP: Baltic Approaches. Chefen for Enhedskommandoen, COM-BALTAP, er ansvarlig for alle operationer i området. Enhedskommandoen er et værnssælles, multinationalt NATO-hovedkvarter, som blev oprettet i 1962 i Karup for at samle den overordnede militære ledelse af operationer i Østersøområdet, Danmark og Nordtyskland under en chef.

BALTBAT: Den fælles baltiske fredsbevarende bataljon, som er under opbygning. De baltiske soldater uddannes bl.a. i Danmark.

BRIKBY: Et bytræningscenter hvor soldater uddannes i bykamp. Centeret ligger i Oksbøl i Vestjylland.

CFE: Conventional Armed Forces in Europe. Betegnelsen for en omfattende, konventionel nedrustningsaftale i Europa fra Atlanten til Ural (ATTU-området), som trådte i kraft i 1992. CFE-traktaten binder også parterne til at levere detaljerede informationer om deres forsvar og give adgang til gensidige inspektioner.

COOPERATIVE VENTURE: Partnerskabsøvelse. Se også PffP.

C-130: Flyvevåbnets Hercules transportfly.

DAYTON-AFTALEN: Fredsaftalen for Bosnien-Hercegovina, der blev indgået mellem konfliktens parter den 21. november 1995 i Dayton, Ohio, og som formelt blev underskrevet den 14. december i Paris.

DIB: Den Danske Internationale Brigade.

ESDI: Den europæiske Sikkerheds- og forsvarsidentitet.

ESTCOY: Infanterikompani fra Estland. Indgår i den norske bataljon i Libanon.

EU: Den Europæiske Union.

FLYVEFISKEN-KLASSEN: Søværnets multi-rolle enhed på ca. 300 tons. Skibet kan skifte rolle alt efter opgave (overvågning, miljø, minefyndning, minelægger, kampenhed), idet skibet kan udrustes med en række forskellige moduler. Søværnet råder over 14 skibe af denne slags.

FN: De Forenede Nationer.

IFOR: Implementation Force. Den multinationale NATO-ledede fredsimplementeringsstyrke, der fra december 1995 er indsat i Bosnien-Hercegovina til sikring af Dayton-fredsaftalen. NATO overtog den 20. de-

cember 1995 ansvaret for de militære operationer i Bosnien-Hercegovina fra FN-styrkerne i området.

IPTF: International Police Task Force. Den multinationale politistyrke der udfører politimæssige opgaver i det tidligere Jugoslavien.

LATCOY: Infanterikompagni fra Letland. Indgår faseopdelt i den svenske bataljon ved NORDPOLBDE i Bosnien-Hercegovina.

LEOPARD: Middeltung kampvogn som anvendes af hæren.

LITCOY: Infanterikompagni fra Litauen. Indgår i den danske bataljon ved NORDPOLBDE i Bosnien-Hercegovina.

L/60: Flyvevåbnets manuelt rettede 40 mm kanonnærluftforsvar til punktforsvar af de flyoperative flyvestationer. L/60 kanonnærluftforsvaret nedlægges.

L/70: Flyvevåbnets radarstyrede 40 mm kanonnærluftforsvar til punktforsvar af de flyoperative flyvestationer. Der rådes over i alt seks kanonnærluftforsvareskadriller (fire med en blanding af L/70 og L/60 kanoner og to med L/60 kanoner). L/70 kanonnærluftforsvaret deaktiveres i fredstid.

MOU: Memorandum of Understanding.

MLRS: Multiple Launch Rocket System, flerskudsraketskudere, under anskaffelse til hæren.

MLU: Mid-Life-Update, F-16 midtvejsmodifikationsprogrammet.

NAC: North Atlantic Council, Det Nordatlantiske Råd.

NACC: North Atlantic Co-operation Council, Det Nordatlantiske Samarbejdsråd. NATO's forum for samarbejde og konsultation med de central- og østeuropæiske lande etableret i 1991 (se også Pfp).

NATO: North Atlantic Treaty Organization, Den Nordatlantiske Traktatorganisation.

NORDPOLBDE: Betegnelsen for den fælles nordisk-polske brigade indsat i Doboj-området nordvest for Tuzla. Brigaden indgår i den amerikanske ledede multinationale division i området.

OSCE: Organization for Security and Co-operation in Europe, Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (før december 1994 CSCE). Forum for sikkerheds- og samarbejdsbestrebelse i Europa, herunder konfliktforebyggende og -løsende arbejde. I kraft af sin omfattende medlemskreds og sit brede arbejdsområde er OSCE bl.a. velegnet som ramme for politisk dialog og som legitimerende organisation for fredsbevarende operationer.

Pfp: Partnership-for-Peace, Partnerskab-for-Fred. Udviklet inden for rammerne af NACC-samarbejdet som et vigtigt skridt i NATO's åbning mod Øst. Mens NACC hovedsageligt indebar et multilateralt samarbejde på det politiske plan, åbnede Pfp-initiativet fra januar 1994 for et mere praktisk militært samarbejde mellem NATO og det enkelte Pfp-land. 27 lande - Albanien, Armenien, Aserbajdsjan, Bulgarien, Estland, Finland, Georgien, Hviderusland, Kasakhstan, Kirgisistan, Letland, Litauen, Malta, Moldova, Polen, Rumænien, Rusland, Slovakiet, Slovenien, Sverige, Tadsjikistan, Tjekkiet, Turkmenistan, Ungarn, Usbekistan, Ukraine og Østrig - har indtil videre tilsluttet sig NACC og/eller Pfp.

REKOGNOSKERINGSPOD: Strømlinjet beholder monteret på undersiden af F-16 kampfly. Beholderen kan udrustes med forskellige kameraer og andet udstyr til overvågning.

SACEUR: Supreme Allied Commander Europe. Den øverstkommanderende for NATO's styrker i Europa.

SACLANT: Den allierede øverstkommanderende i Atlantområdet. Hovedkvarter i Norfolk, Virginia.

SFOR: Stabilization Force. Den NATO-styrke som afløser IFOR. Se også IFOR.

SHARP GUARD: NATO-operationen i Adriaterhavet som led i den internationale maritime embargo mod det tidligere Jugoslavien. Danmark har siden 1993 periodevis bidraget med en korvet. Operationen blev afsluttet i 1996.

SHIRBRIG: Multinational UN Stand-by Forces High Readiness Brigade. FN's nye hurtige udrykningsstyrke, som har hovedkvarter på Høvelte Kaserne i Nordsjælland.

STANDARD FLEX: Se FLYVEFISKEN-KLASSEN.

STANAVFORLANT: Standing Naval Force Atlantic. Den stående Atlanterhavsstyrke.

STINGER: Kortrækkende missil med en rækkevidde på 5-6 km til bekæmpelse af lavtgående fly og helikoptere. Affyres typisk fra skulderen eller fra feltaffutage. STINGER er under indfasning i hæren, ligesom der er oprettet et STINGER missilnærluftforsvarelement i flyvevåbnet til bl.a. at varetage uddannelsen af personel til fremtidige missilnærluftforsvareskadriller til punktforsvar af de flyoperative flyvestationer (se også L/60 og L/70).

TOW: Styrbart missil til bekæmpelse af kampvogne og andre typer af pansrede køretøjer.

UN: Se FN.

UN STAND-BY ARRANGEMENTS SYSTEMS: FN's multinationale beredskabsstyrker. En række medlemslande, herunder Danmark, har tilmeldt militære enheder til dette system. Efter national beslutning kan disse stilles til rådighed for FN med henblik på udsendelse i en FN-fredsbevarende mission med kort varsel.

VTS: Vessel Traffic Service. Skibstrafikreguleringssystem etableret ved Storebælts- og Øresundsbrobyggeriet. Søværnet varetager driften af systemet.

WEAG: Western European Armaments Group. Forum for vesteuropæisk forsvarsmaterielsamarbejde.

WEAO: Western European Armaments Organization. En organisation som varetager koordinering af forsknings- og udviklingsprojekter i WEAG regi. Se også WEAG.

WEU: Western European Union, Den Vesteuropæiske Union, hvor Danmark har observatørstatus.

GENTOFTE BIBLIOTEKERNE

V

563024828